

است هر لایحه که در اینجا می آید اجماع از اینکه راجع بودجه باشد یا نباشد باید برود بشعبات و در شعبات مذاکره بشود و کمیونی که معین میشود بعد از ارجاع آن لایحه بشعبات است و اگر این پیشنهادی که شده بطور کلی رای بدهید باید از این بعد هر لایحه که آمد اول برود بشعبات و حال اینکه در دوره های قبل اینطور معمول بود همیشه مراجعه می شده بکمیسیون از این محظورات و مشکلات بسیار است پس حالا فی المجلس يك پیشنهاد کردن و فوراً رای دادن بنده گمان نمیکنم که صلاح باشد اگر مصلحت بدانید بماند برای جلسه بعد

نسبت بماده ۲۷ هم نباشد که سابقه ملنی شود و بکنفر در پیش از دو کمیسیون اهم از اینکه فوق ماده باشد یا غیر فوق - ماده نمیتواند عضویت داشته باشد (بعضی از نمایندگان - صحیح است) رئیس - آقای سردار معظم (اجازه)

سردار معظم خراسانی - بنده خیال میکنم که اصلاً (اگر چه من کاملاً موافقم با پیشنهاد آقای تدین حالا شاید يك قدری جرح و تعدیل عبارتی لازم داشته باشد) ولی با پیشنهاد ایشان کاملاً موافقم و گمان میکنم این مطلب از کثرت وضوح محتاج برای نباشد زیرا که بالاخره نظامنامه صریحاً نوشته شده است

این يك اصل غیر قابل اجرا نیست که دارد در مملکت ما کم کم پیدا میشود قانون نوشته میشود برای اینکه اجرا بشود.

نظامنامه نوشته میشود بعد متکی می شویم بسابقه بنده هیچ سابقه را سراغ ندارم که بتواند سکتا وارد بیارود در مجلس شورای ملی بنظامنامه داخلی و در مملکت بقوانین البته قانون که نوشته شد باید اجرا شود قانونی که لغوشد اجرا نمی شود نظامنامه داخلی که نوشته شده است باید کلیه بکلیه اجرا شود زحمت دارد یا ندارد تولید اشکال خواهد کرد مربوط به عمل نیست ولی نظامنامه معتبر است باید اجرا شود تا موقعی که نظامنامه دیگری بجای آن برقرار نشده است بنده به صدای خیلی بلند عرض میکنم تمام سابقه که در مجلس ایجاد شده است و برخلاف نظامنامه بوده است بقدر دو یول ارزش ندارد و هیچ کس هم نمیتواند بگوید سوابقی که در مجلس بوده است برخلاف نظامنامه و قانون اعتبار دارد نظامنامه معتبر است و باید اجرا شود و تا وقتی که ماده دیگری بجایش نیامده نمیشود او را لغو کرد البته ممکن است اجرای پاره مواد نظامنامه مشکلات و محظوراتی داشته باشد و اسباب زحمت باشد تمام اینها صحیح است ولی چه وقت باید الفاء شود نه حالا بعقیده بنده بعد از این که کمیسیون مبتکرات یا کمیسیون دیگری

بعد از تجربیات ماده دیگری بجای این ماده گذاشت آنوقت باید اصلاح بشود ولی حالا بنده گمان میکنم که نظامنامه حتماً باید اجرا شود و غیر حق نمیشود چیز دیگری را معتقد شدو بنده رای خواهم داد بپیشنهاد آقای تدین ولی در عین حال می بینم که رای میدهم بمسئله که از کثرت وضوح محتاج برای نیست بنا بر این آقای رئیس مجلس اگر تصور میکنند که موقع رای گذشته است بنده هم کاملاً موافقم و تمنا میکنم که در جلسه آتی این مطلب را جزء دستور بگذارند تا مطلب روشن شده و تکلیف هم معین بشود

رئیس - خیلی خوب جزء دستور جلسه آتی میگذاریم چون اشخاص زیادی اجازه خواسته اند جلسه آتی را روز پنجشنبه چهار بظهر قرار میدهم ایرادی نیست؟ (گفتند خیر)

(مجلس يك ساعت بعد از ظهر ختم شد) رئیس - مؤتمن الملك منشی - م. شهاب - معظم السلطان

جلسه ۲۲ صورت مشروح مجلس یوم ۵ شنبه دوم جوزا ۱۳۰۳ مطابق هفدهم شوال المکرم ۱۳۴۲ مجلس ۳ ساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید (صورت مجلس یوم ۳ شنبه ۳۱ ثور را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند)

رئیس - آقایان اعتراضی بصورت مجلس دارند یا نه آقای آقا میرزا جواد خان

(اجازه) آقا میرزا جواد خان - بنده را جزء دیر آمدگان نوشته اند در صورتیکه بنده دیر نیامده ام

رئیس - این مطلبی است که بعد باید رسیدگی بشود اگر اینطور بود اصلاح می شود

رئیس - آقای ملک الشعراء (اجازه) ملک الشعراء - در روز بنده نیم ساعت دیر آمده بودم و آنکسیکه مواظب دفتر است بنده اظهار کرد نیم ساعت دیر شده است و سابق بر این تا نیم ساعت دیر آمدن معاف بود بنده تصور میکردم که تا نیم ساعت جزء دیر آمدن محسوب نیست و معاف است حالا اگر در آینده باید محسوب شود امری است علیحده و همینطور که گفته شد مجلس چون خیلی دیر تشکیل میشود نباید نیم ساعت و يك ساعت را مقید بشود در صورت مجلس نوشت

رئیس - این را تصدیق می فرمائید که تصور عذر نمی شود اینکه مجلس دیر تشکیل می شود برای اینست که بعضی از

آقایان دیر می آیند و همانطور که اینجا مذاکره شد باید نظامنامه اجرا شود - آقای مدرس

(اجازه) مدرس - در صورت جلسه عرضی ندارم بعد عرض دارم

رئیس - راجع بانتهایاتی که در جلسه گذشته شد هیچکدام نتیجه نداشت مگر کمیسیون عدلیه دوسه نفر عضو لازم داشت و دو نفر اکثریت پیدا کرده اند و يك نفر باید با اکثریت تام امروز معین شود سایر کمیسیونها هم عده کسریش را عرض میکنم که امروز معین بفرمائید

مدرس - اجازه میفرمائید رئیس - عرض میکنم بعد مدرس - چون عرض من در اینخصوص مداخلت دارد اجازه بفرمائید

رئیس - بفرمائید مدرس - مقتضای رائي که مجلس در جلسه

گذشته داد ۲ نفر اعضاء کمیسیون نطق چون سابقاً قبول عضویت ۲ کمیسیون دیگر را کرده بودند امروز معذرت خواستند یکی آقای مشیرالدوله و یکی هم آقای عماد السلطنه و حال آنکه وجود آنها در کمیسیون نطق بجهاتی لازم است خصوص آقای مشیرالدوله اگر بنا باشد این ۲ نفر آقایان تشریف

نیاورند محتاج می شویم باینکه مجدداً انتخاب کنیم و شاید سه چهار روز عقب بیفتد و چون کمیسیون نطق اهمیت دارد لذا بعقیده بنده خوب است این ۲ نفر آقایان یکی از کمیسیونهای دیگر را رد کنند آقای مشیرالدوله موقتاً از کمیسیون عدلیه و آقای عماد السلطنه موقتاً از کمیسیون مالیه و برای آن دو جا موقتاً دو عضو انتخاب شود و کمیسیون نطق دست نخورد که مشغول باشیم و کار تعطیل نشود این يك عرض بود دیگر اینکه چون کمیسیون نطق غالباً روزها دیر است حتی روزها اینکه مجلس است آقایان

زودتر تشریف میآورند اگر يك نیم ساعتی اجزایش دیر آمدند و مجلس منعقد شد معلوم باشد که در آن جا مشغول کارند و بموقعش تشریف آورده اند

رئیس - راجع بمطلب اولی گمان می کنم مطلبی است که باید خود آقایان مذاکره بفرمائید

مدرس - اجازه می فرمائید رئیس - بفرمائید

مدرس - فرمودند قبلاً آن کمیسیونها را اختیار کرده ایم شاید رای اخیر باطل باشد اگر اختیار دست خودشان است انشاء الله همانطور که عرض کردم قبول خواهند فرمود بنا علیه ها برای کمیسیون عدلیه يك عضو دیگر باید انتخاب کرده و همچنین کمیسیون مالیه

رئیس - عده که امروز باید معین بفرمائید کمیسیون خارجه ۴ نفر کمیسیون داخله ۱۰

نفر کمیسیون نظام ۷ نفر قوانین مالیه نفر کمیسیون عدلیه يك یا دو نفر بعد معین می شود

یک نفر از نمایندگان - عدلیه چند رئیس - معالماً آنچه که در اینجا

بینی شده بکنفر است بعد اگر آقایان الدوله از کمیسیون عدلیه استعفا دادند ۲ نفر انتخاب شود آقای عماد السلطنه اگر از کمیسیون مالیه استعفا دادند باید بجای ایشان معین شود که کمیسیون قوانین ۸ نفر باید انتخاب شود - آقای مشیرالدوله

(اجازه) آقای مشیرالدوله - علت استعفاي بنده از کمیسیون نطق این بود که رعایت مجلس که در جلسه گذشته گرفته شده بود نموده باشم چون بنده قبلاً عضویت کمیسیون عدلیه و بودجه را قبول کرده بودم بنده این طور آمده که بر حسب ترتیب

از کمیسیون نطق استعفا بدهم حالا که آقایان این طور صلاح می دانند که کمیسیون چون موقتی است بنده در آنجا باشم و کمیسیون دیگری که عضویت دارم است بدهم قبول میکنم و بعد در موضوع استعفا خودم از کمیسیون عدلیه یا خودم فکر می کنم و استعفا نامه خودم را تقدیم خواهم کرد

رئیس - آقای عماد السلطنه (اجازه) عماد السلطنه - بنده هم همانطوری

اظهار شد عضویت کمیسیون نطق را قبول می کنم و از کمیسیون مالیه استعفا می دهم

رئیس - پس برای کمیسیون قوانین مالیه باید ۸ نفر انتخاب شود - آقای حاج عز المالك

(اجازه) حاج عز المالك - اینطور که اعلام فرمودید چون آقای عماد السلطنه قبول کردند که استعفا بدهند نسبت بیک نفر اکثریت تام لازم است و نسبت به ۷ نفر دیگر اکثریت نسبی کافی است

رئیس - این چیزی است که بعد گفته شود آقایان مستخیرین آراء تشریف ببرند بیرون این راهم آقای ضیاء الواعظین و آقا سید مصطفی باید در نظر داشته باشند که مأخذ آراء عده حاضر در مجلس است راپرتی که بمجلس می دهند عده حاضر در مجلس را معین بفرمائید حاضر صد و یازده نفر است

(دو فقره پیشنهاد از طرف آقایان رئیس التجار و تدین بشرح ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد می کنم که کلیه سابقه برخلاف نظامنامه اعتبار نداشته و نظامنامه باید کاملاً بموقع اجرا گذارده شود

رئیس -

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی دامت شوکت - پیشنهاد میکنم که سوابق عملیات مجالس گذشته در مقابل ظاهر نظام - نامه از این تاریخ ببعده حجت نیست .

تدین

رئیس - آقای رئیسالتجار (اجازه)

رئیسالتجار - بنده همانطوری که پیروز در مجلس عرض کردم و اظهار شد و در تعقیب عقیده خودم پیشنهاد دادم چون سابقه جای نظامنامه و قانون را نخواهد گرفت و مادامی که این نظامنامه لغو نشده و بجای آن قانون دیگری وضع نشده است سابقه نمی تواند قائم مقام آن شود .

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - در موضوع اینکه سابقه حجت نیست یا هست قبلا صحبت شده در اینجا باید معتقد به تفکیک شد اگر چنانچه نص قانون باشد سابقه در قانون نص و تصریحات قانونی حجت نیست ولی اگر نص قانونی نباشد و یک عملی را مجلس کرده باشد حجت خواهد بود عجالا تقاسم دوم مورد بحث نیست . قسم اول مورد بحث است یک کار هائی در مجلس شده برخلاف ظاهر نظامنامه چون در مقابل تصریحات نظامنامه واقع شده این سابقه حجت نیست و این قسمت قابل تردید نیست ولی فرقی که پیش نهاد بنده با پیشنهاد آقای رئیسالتجار دارد این است پیشنهاد آقای رئیسالتجار لازمه اش این است که سوابق مجلس و عملیات مجلس بلا اثر بماند و آثار مترتبه بر آن عملیات و سوابق هم از میان برود و بعقیده بنده این قسمت و این نظریه تولید زحمت می کند یک کارهائی شده است اگر ما قائل بشویم که کارهائی که در ایام گذشته شده است باطل است آثار آن کار و عملیاتی که شده است باید باطل بشود این تولید زحمت فوق العاده می کند و مستلزم این است که تمام آن کارها و سوابق و عملیات گذشته از میان برود و البته مقتضی برای این قسمت موجود نیست و تولید عسر و حرج می کند لازمه پیشنهاد بنده این است که آن سوابق و عملیات از این تاریخ به بعد دیگر نباید مدرک از برای عملیات آتی مجلس بشود برای این که اگر از این تاریخ ببعده قائل نشویم تولید زحمت هائی خواهد کرد که نتیجه اش این است تمام کارهائی که شده است بهم خواهد خورد و این مسئله برخلاف مصلحت است و تولید زحمت فوق العاده می کند بنابراین جزء اخیر پیشنهاد بنده این است: سوابق عملیات مجالس گذشته که برخلاف ظاهر نظامنامه بوده است آنها بر اثر خودش باقی است ولی از این تاریخ ببعده دیگر حجت نباشد .

رئیسالتجار - بنده توضیحی دارم زیرا سوء تفاهمی شده است .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب . (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خیلی متأسف هستم که از کمیسیونها کارهائی نگذشته است که این کارها مطرح شود در مجلس بشود و یک مسائلی را دوسه جلسه است که مجلس وارد شده است در آن مسائل که خدا شاهد است بنده خیلی متأثر هستم که این مسائل هیچ اثر عملی و فایده برای ملت درش مترتب نیست مگر اینکه یک مباحث الفاضلی که در اصول هست باید در آنها مذاکره کنیم که آیا ظاهر حجت است یا نه حجت است یا عمل مبین نض است . یک بیاناتی را ما نباید در اینجا بکنیم .

تمام این مذاکرات ناشی از این است که کمیسیونها آن عملیاتی که الان در راه است از دوره تجدید هیئت رئیسه دائمی گذشته است و هنوز کمیسیونها منتخب نشده است که عملیاتشان معلوم شود و در مجلس بیاید تا ما وارد شویم در شور آنها و قوانین را از مجلس گذرانده بدست وزیر اهدیم که آنها بموقع اجرا گذارند این است که ما امروز وارد شدیم . آقای آقا شیخ محمد علی در همان مباحث و الفاظی که در اصول بوده است و مباحث الفاظ را صحبت میکنیم بنده خیلی متأسف هستم از این فرمایشاتی که آقای رئیسالتجار آقای تدین بیاناتی که آقای رئیسالتجار کردند مسلماً یک مسائلی که در مجلس مذاکره می شود هزار مرتبه گوشها شنیده است که قانون عطف بمسابق نمی شود هر وقت که مقنن تقنین یک قانون و یک مسئله را بکند نظرش بمابعدش است پس میدانیم آقای تدین این مسئله را در نظر داشته که آقای رئیسالتجار نظرشان این نبوده است که این پیشنهادی را که کرده اند نسبت بمسابق باشد و اگر عطف بمسابق باشد کدام نمیتوانیم هیچ کس این را قبول کند پس این را قبول کند پس این نظر نسبت بمابعد است و اگر نظر بمابعد است این نظامنامه را دوره دوم مجلس - مجلس شورای ملی که عنوان هیئت مقننه و قوه مقننه بودند وضع یک قانونی کرده اند برای عملیات و برای انتظامات مجلس و یک مواد قانونی خود آن هیئت نوشته اند .

حالا بنده بر می گردم بتمام مطالب سابقه همان هیئت و تمام صورت های مجلس دوره دوم که از حسن اهتمام آقای ارباب کیخسرو همه مرتب است و الحمد لله بمباردمان نشده و محمد علی شاهی پیدا نشده که مجلس را با توپ خراب کند و آثارش از بین برود . اگر ما رجوع کنیم بدوره عملیات نمایندگان که در دوره دوم مجلس شورای ملی و آن نظامنامه که در دوره دوم مجلس

نوشته شده است تمام آنهائی که در مدارس قدیمه رفته و علم اصول را خوانده اند این را تصدیق می کنند که عمل مبین آن قانون است یعنی قانونی که نوشته شده بعد از آنکه مقنن آن قانون یک عملی کرد آن عمل ظاهر میکند که مقصود مقنن از قانون این بوده است .

سؤال کنید ، ببینید ، رجوع کنید به کتب آسمانی ، رجوع کنید بقوانین ، رجوع کنید بعملیات مقننین در دنیا هر کسی تقنین یک قانونی کرد بعد در مقام عمل می آورد اگر آن عمل مطابق نص یا غیر نص باشد هر عملی که آن مقنن کرد آن عمل مبین آن قانون است هیچکس نمیتواند این را منکر شود بواسطه اینکه در علم حکمت هم ثابت شده است

اول بر هر شیئی وجود خارجی آن است هیچ چیز دلالت نمیکند بر شیئی مگر وجود خارجی داشته باشد قانون یک عبارتی است نوشته شده و یک عبارتی است روی کاغذ می آید تحقیقش در عمل است

در خارج ما دیدیم که در دوره دوم مجلس شورای ملی نماینده ها در کمیسیونهای فوق العاده غیر از کمیسیونهای معمولی انتخاب میشدند و در آنجا کار میکردند وضع قانون میکردند مداخله در امور سیاست میکردند کارهای اساسی میکردند این عمل دوره دوم با اینکه نظامنامه را هم در دوره دوم نوشته بودند نمایندگان در دوره دوم وضع قانونی کردند که عبارت از نظامنامه باشد و بر طبق همان نظامنامه شروع به عملیات کردند .

عملیات آنها حجت است بگردید ببینید چه عمل کردند

در همان دوره دوم و سوم نمایندگان در دو کمیسیون و سه کمیسیون و چهار کمیسیون منتخب می شدند و هیچ هم معترضی واقع نمی شدند و هیچوقت هم اعتراض نمیکردند که ماده بیست و هفت مانع از این مسئله است و هر نماینده حق ندارد در بیش از دو کمیسیون انتخاب شود این نسبت بکمیسیونهائی است که در اصل تشکیل مجلس و شعبات پیش بینی شده است این را می گفتند و عملی هم در این جا مبین است .

بنده از حرف خودم خارج نمی شوم این صورت مجلس است این عملیات دوره دوم که مبین قانون است

حالا بنده نمی خواهم وارد در نص و ظاهر و ظاهر و مجمل شوم میگویم بر فرض اینکه ماده بیست و هفت قانون هم نص صریح الدلالة باشد عرض میکنم اگر در خارج هم عمل کرده اند آن عمل مبین اوست و مراد از نص آن عملی بوده است که کردند در صورتیکه عبارت هم این طور نیست .

مبین آن عبارت همان عملیات نماینده گان دوره دوم است .

این مسئله علمی است حالا بخواهید باز بر بنده جار و جنجال کنید و بگوئید حجت نیست گمان می کنم اگر چنانچه هیئتی از روی تحقیق رسیدگی کنند و نگاه کنند کسی منکر بنده نشود حالا بخواهید این طور نکنید مطلب دیگری است

عقیده بنده این است عالی جنابى نموده و از يك مسئله که بنظر تان رسیده است بر خلاف واقع صرف نظر بکنید بهتر است آمدیم در مسئله پیشنهادها عقیده بنده این است همین مسئله را که آقای رئیسالتجار و آقای تدین بیان کردند مفاهیمی بود مسائل کلی بود

بهتر این بود که واد تحقیقیه را بیان کنند و بگویند در کدام ماده فلان سابقه در مجلس بوده که این سابقه مخالف بوده با اصل نظامنامه یا صریح نظامنامه بگوئید کدام ماده بوده است که مخالف بوده است با قانون انتخابات کدام ماده بوده است که مخالف با فلان بوده است

غرض این بود حالا که يك مسئله به مجلس آمده مطرح شده است و میخواهیم از آن نتیجه عملی بگیریم که دیگر محل بحث و گفتگو نشود مواد را مبین کنیم و در آن مورد بحث کنیم

آنوقت کسانی که عقیده دارند که این سابقه سابقه است که مخالف با ظاهر یا بانص نظامنامه است آن مسئله مطرح شود مطلب معلوم شود

غرض بنده این است از بیاناتی که آقای رئیسالتجار و آقای تدین نمودند سوء استفاده نشود و با یک نظریات سوئی نسبت با آنها نشود . بگویند در چهار ماده در چهار جا مجلس شورای ملی بجتهی آمد و این سابقه را تأسیس کرده است این سابقه مخالف است بانص صریح نظامنامه آنوقت يك کسی مثل بنده (چون عقیده دارم که هیچوقت مجلس بر خلاف صریح بانص نظامنامه عمل نمیکند)

که موافق با حقیقت و مخالف با ظاهر بوده ام خوب است مواد تغلف در این جا ظاهر شود مخالفین هم بر عقیده خودشان باشند

آقای رئیسالتجار می گویند سابقه هائی برخلاف نظامنامه شده .

بنده میگویم نشده باید موردش را مبین بفرمایند که کجا واقع شده آقای تدین هم مبین بفرمایند که در کدام جا شده این که آقای تدین در آخر بیاناتشان فرمودند . قسمت ثانی پیشنهاد ایشان این است که عملیات گذشته حجت است و قانون عطف

بمابقی نمیشود در آن هم صحبت شود ولیکن بعد از این مسائل عقیده ندارم که این مطالب مورد بحث واقع شود وقت مجلس شورای ملی در اینجا ضایع بشود .
بهر این است که يك مسائلی اگر در دستور داریم آنرا محل صحبت قرار بدهیم و بیش از اینهم مرضی ندارم وزیر پست و تلگراف - آقای مغیر - الدوله را بسمت معاونت وزارت پست و تلگراف بمجلس معرفی میکنم .
رئیس - آقای رئیسالتجار (اجازه)

رئیسالتجار - بنده منتظر نبودم که آقای تدین بفرمایند که قسمت اول پیشنهاد بنده یا پیشنهاد ایشان فرق دارد زیرا بنده هم بایشان عقیده بودم و آن تغییر را که برای پیشنهاد بنده کردند بر خلاف عقیده بنده بود و همانطور که خودشان اظهار کردند بنده هم عقیده داشتم که باید بعدها علیات مجلس مطابق نص نظامنامه باشد اما اینکه آقای آقاسید یعقوب اظهار داشتند که باید قانون بر طبق حکمت و منطق تعبیر کرد بعقیده بنده آنچه را که از قانون صریح است باید حتما اجرا بشود و سابقه نمیتواند جای قانون را بگیرد ما چیزی که می توانیم اینجا در تحت نظم و ترتیب بیآوریم مردم را بما علاقمند کند همین طور بمشروطیت هم علاقمند تر نماید این است که ما باید کاملا حفظ قانونی که خودمان نوشته ایم و خودتان نوشته اید بکنید و همچنین ملاحظه کنیم که کسانی که برخلاف قانون عمل می کنند کاملا قویا از آنها جلو گیری کنیم اینکه متصل خودمان بگوئیم سابقه جای قانون را می گیرد نظر بنده برای مجلس مضر است

رئیس آقای ملک الشراعه (اجازه)
ملک الشراعه - بنده میدانم این چه اصرار است که در این موضوع بدیهی بعضی از آقایان زیاد بحث میکنند مگر در این جا عرض شده است که هیچوقت سابقه در مقابل نص مقاومت نمیکند این کلی است این يك اصلی است که باید در همه جا محترم شناخته شود و این هم فلسفه دارد زیرا اگر بنا بشد ما نظر با احتیاجات آتی و موقتی با از نقطه نظر لیاقت اشخاص و فیر ذلك بتوانیم همیشه مواد نظامنامه را که در روزی اوزاری داده ایم عوض کنیم همیشه در يك قضایائی که در مجلس در جزو مد است يك سوابقی ایجاد کنیم این مسئله هیچ بدو انتهای ندارد

من باب مثل يك مسئله عرض میکنم و بعد بر میگردم بماده ۲۷ اینجا شنیده شد که بعضی از آقایان اظهاراتی کردند و دلایلی اقامه کردند برای اینکه باید مراعات ماده ۲۷ بشود آن دلایل این بود که گفته

شده همیشه در مجلس تمام و کلاهی دارای يك نوع تخصص و اطلاعاتی نسبت بکسیون های مربوطه نباشند ولی تخصصات همیشه دور میزند در یکمده اشخاصی محدود که در دوسه چهار کمیسیون باید عضویت پیدا کنند چنانچه یکی از وکلای محترم هم فرمودند خود بنده در هفت کمیسیون عضو بودم و زمین هم با سمان نیامد بنده کاملا مخالف این قبیل ترتیبات هستم زیرا عقیده متخصص بودن بیکمده و متخصص نبودن بیکمده دیگر سابقه و قانون نمی شود برای اینکه يك مسئله نیست که همیشه قرار داشته باشد در جایی .
برای اینکه ممکنست يك مجلسی باز شود و در آن مجلس یک نفر هم متخصص نباشد و بالعکس ممکنست مجلس دایر شود و يك وکلای انتخاب شوند که همه آنها متخصص باشند در قضایا .
پس نظر بیک چنین فکری نمیتوانیم ما يك ماده قانونی وضع کنیم .
ماده قانون و نظامنامه آنچه بیکمده باید در روی او رای داد و در روی او عمل کرد باید دارای جنبه کلی و قطعی باشد ممکنست که حقیقتا يك وکیل خوشگفته از نقطه نظر نیک بینی که در کسی پیدا میشود بتواند هم در کمیسیون نظام و هم کمیسیون مالیه و هم در معارف متخصص باشد ممکنست اینطور باشد ولی در عین حال نمیتوانیم قائل شویم باینکه آن يك نفر وکیل تمام تخصص و علوم و تمام هنرمندیهای خودش را در تمام کمیسیونها بخرج دهد ما از آن یک نفر وکیل فرضی خیلی متشکریم که در دو کمیسیون عضویت پیدا کند و از دو قسمت از فضایل و معلومات خودش بملت بهره برساند و سایر قسمتهای فضلی و هنری را هم نگاه دارد - برای اینکه در دوره دیگر تا موقع انتخابات ثانوی که در کمیسیون دیگری عضو شد بخرج بدهد .

مقتنی که این ماده ۲۷ و ۲۸ را ایجاد کرده تنها قصدش مسئله تخصص نبوده قصد مقتن این بوده است که کارها بین تمام و کلاهی قسمت شود .
قصد مقتن این بوده است که اکثریت اقلیترا خفه نکنند و از بین نبرد و تمام کمیسیونها اختصاص بیک عده پیدا نکنند و دیگرانهم بتوانند در کمیسیونها شرکت نموده و مقاصد خود را انجام دهند مصلحت دیگری که در نظر گرفته است مقتن این است که بالاخره باید در کمیسیونها و کلاهی تقسیم شوند تا بتوانند از عهده انجام خدمات مرجوعه خودشان بر بیایند ما همه چند دوره وکالت کرده و در کمیسیونها عضو بوده ایم و میدانیم که اگر حقیقتا يك وکیل بخواهد از عهده انجام وظایف خودش در کمیسیونها بر بیاید در بیش از دو کمیسیون نمیتواند عضویت پیدا کند زیرا باید مطالعه کند و

مراجعه کند زحمت بکشد . و قضایا را در کمیسیونها حل کند و در مجلس مراقب باشد که آن رایایی که در کمیسیون داده از آن رای دفاع بکند و قطعاً برای انجام این قبیل وظایفی که لازمه عضویت يك کمیسیون است وقت و سعی لازم است و بکنند وکیل هر قدر متخصص باشد در بیش از دو کمیسیون نمیتواند بوظایف خود عمل کند و موفق نمی شود و از این قبیل دلایل ما خیلی داریم که بالاخره از نقطه نظر تقسیم کارها و نظر باینکه دستجات قوی نتوانند دستجات ضعیف را مغلوب کنند و بالاخره از نقطه نظر اینکه يك عده اشخاص متخصص جمع بشوند وکیل و قائل کنند و کارهای یکدیگر را فلج نمایند از این جهات باید سوابق را دور انداخت و تصدیق کرد که بعضی از این سوابق از نقطه نظر جوزا دولتی ایجاد شده است یا از نقطه نظر عدم اطلاع سایرین وضع شده است و باید اینها از بین برود و اینکه آقای آقاسید یعقوب میفرمایند که سابقه خوش يك حال قانونی دارد و مخصوصاً فرمودند اعمال آقایان و کلاهی می تواند جای نظامنامه مدونه را بگیرد بنده کاملا مخالفم برای اینکه وقتی اعمال صورت قانونی پیدا میکنند که آن اعمال در تحت وضع يك قانون محقق و معین شده انجام یابد و الا بلك وقت ممکن است اکثریت مجلس هصبانی شده و چنانچه بکرات این مسئله اتفاق افتاده از مجلس خارج شوند آنوقت بگوئیم پس این عملی را که اکثریت مجلس کرده است میخواهیم صورت قانونی بدهیم و بگوئیم در توی یکی از مواد نظامنامه ما این است که اکثریت مجلس میتواند از مجلس برود بیرون زیرا که باین کار عمل شده و اعتراض هم شاید بنده بآن عمل ولی چون این عمل در تحت مقررات قانون بود در تحت فورمولهائی که برای وضع يك قانون معین شده است صورت نگرفته ابداً نمیتوانیم این را قبول کنیم این قضایا بقدری بدیهی است که لازم بعرض نیست ولی متأسفانه زیاد صحبت کردن آقایان مرا وادار بعرض این عرایض کرد و حالا عقیده من این است برای اینکه در خارج گفته شود بلك مجلس شورای ملی يك نظامنامه مدونی داشت و بآن نظامنامه عمل نمی کرد و از روی تفتین و خود دوستی افراد قلیل آن نظامنامه از بین میرفت و هر دوره دوسه ماده از او طرف بیاطفی دبی میلی واقع می شد و کم نظامنامه صورت محورا پیدا می کرد خوب است آقایان باین پیشنهاد رای بدهند یعنی پیشنهاد - آقای تدین و آقای رئیسالتجار تمام این پیشنهادها صحیح است و بعقیده بنده بقدری این مطالب واضح است که نباید پیشنهاد شود ولی حالا که پیشنهاد شده است باید رای داد ولی البته بنده هم تصدیق دارم که بعضی از مواد نظامنامه عملی نیست این تصدیق را هم از دوره چهارم بشنیدم و بعضی از آقایان

در خاطر دارند که اصلاح نظامنامه مراعات شده بیست و سه و چون خود بنده هم آنوقت عضو هیئت رئیسه بودم چندین مدت هم زحمت کشیدیم و مواد آنرا اصلاح کردیم بعد شنیدیم که هیئت رئیسه این خدمت خود را ادامه داد و نظامنامه داخلی با مراعات تمام نکات عملی حاضر است آقایان میتوانند رای بدهند که در همین جلسه در همین امروز فوراً کمیسیون انتخاب شود یا بخواهد هیئت رئیسه اجازه بدهد که آن نظامنامه اصلاح شده را (که مواد غیر عملی آن برداشته شده و مواد عملی جایز گذاشته شده است) بیارند و دوم مرتبه مطرح کنند و برودند کمیسیون مبتکرات بعد از یک هفته هم بر میگردد در مجلس و آقایان بآن نظامنامه رای میدهند پس برای اینکه هم حشیش نظامنامه معقوظ بماند هم بالاخره مجلس را از یک هرج و مرج و اغتشاش که ممکن است در آتی از نقطه نظر ایجاد سوانق پیدا شود محفوظ بدارد آن نظامنامه باید پیشنهاد شود و در عرض يك هفته دو هفته اعتراضات هم بیورد خودش اظهار می شود و اصلاح میشود پس يك چنین چیزی که می بینم آنقدر سهولت دارد و احترام نظامان پیشنهاد هم معقوظ است چرا باید این قدر جرو بحث کرد و زحمت کشید ؟ این عقیده بنده است و عقیده دارم آقایان رای بدهند باین پیشنهادها و فوراً شروع کنند باصلاح نظامنامه یعنی شروع کنند با انتخاب کمیسیون خاصی برای اصلاح نظامنامه داخلی مجلس شورایی و بعد از يك هفته بمجلس بیاید و تصویب شود .

رئیس - آقای بنان السلطان (اجازه)
بنان السلطان - بنده موافقم بکنفرم مخالف صحبت کند بعد بنده عرض میکنم
رئیس - آقایان مذاکرات را کافی میدانند ؟
(جمعی اظهار کردند کافی است و بعضی دیگر گفتند کافی نیست)
رئیس - بنده چیزی نفهمیدم اگر بنا باشد باین پیشنهاد هارای داده شود باید يك قدری مطلب تصریح بشود تا تکلیف هیئت رئیسه معلوم باشد برای اینکه سوابقی که در مجلس گذاشته می شود گویا قسم باشد يك قسم این است که ماده ایست در نظامنامه که صریح و واضح است و متفق علی است که کسی در اوشبهه و تردیدی ندارد و مجلس تلویحاً یا تصریحاً يك سوابقی وضع کرده برخلاف این ماده و این قبیل سوابقی را نمیتوان گفت برخلاف نظامنامه نیست .
يك قسم دیگرش هم این است که ماده مجد است و بآن خلاف بعضی قسمی تفهیم میکنند و بعضی قسم دیگر مجلس هم باز یا تلویحاً یا تصریحاً يك سابقه وضع میکند این قسم سوابق را البته میشود گفت سوابقی تفسیری است و بلك قسم دیگر است که

در نظامنامه چیزی نوشته نشده در اینجا بعضی اشخاص میگویند که مامنوع نیستیم و مجازیم چیزی را که نظامنامه متذکر نشده و منع ننوده بعضی بعکس میگویند چیزی را که نظامنامه اجازه نداده است مامنوع هستیم . مثلی عرض میکنم بروی قسم سوم و او این است که از نظامنامه اینطور استنباط می شود که هر چیزیکه بمجلس پیشنهاد می شود یا باید بشکل لایحه قانونی باشد یا باید طرح قانونی باشد یا بالاخره بشکل اصلاح باشد (یکی از این سه قسم باشد) و غیر از این سه قسم چیز دیگری نوشته نشده ولی بعضی پیشنهادها تکیه میشود به طرح قانونی نه لایحه قانونی و نه اصلاح است . بعضی میگویند این قبیل پیشنهادها نباید قبول شود زیرا اگر باید قبول شود باید در نظامنامه نوشته شده باشد بعضی ها بعکس میگویند طرح قانونی لایحه قانونی و اصلاح چون راجع بمطالب مهمه مملکتی است در آتی از نقطه نظر ایجاد سوانق لازم نیست این مراسم معمول بشود لذا نظامنامه هم متذکر این مطالب نشده است همین پیشنهادیکه فرمودند نه لایحه قانونی و نه طرح قانونی و نه اصلاح است حال این را بنده برخلاف نظامنامه بدانم یا غیر ۰۰۰ (يك نفر از نمایندگان - بر خلاف نظامنامه است)

رئیس - پیشنهاد می شود که کمیسیون تشکیل شود برای مطالعه در قوانین ادوار گذشته این طرح قانونی است ؟ لایحه قانونی است ؟ یا اصلاح است ؟ همینطور اگر مراجعه کنید بصورت مجلس ملاحظه خواهید فرمود که خیلی پیشنهادها باین مجلس آمده و قبول شده و چیزهایی بود که راجع بنظامنامه نبوده است بنده اعتراضی ندارم ولی عرض اینست که بعضی چیزهاست که نظامنامه پیش بینی نکرده است بعضی میگویند چون نظامنامه ما را مجاز نکرده مابق نداریم اینطور پیشنهاد کنیم بعضی دیگر که شاید حق هم داشته باشند می گویند چون نظامنامه ما را ممنوع نداشته ما حق داریم همچو پیشنهادها بکنیم در اینجا اختلاف نظر پیدا می شود مجلس می آید يك سابقه وضع میکند و میگوید این قبیل پیشنهادها را میتوان قبول کرد اینهم يك نوع سابقه ایست از قسم سوم قسم اول عرض کردم سابقه مخالف نظامنامه است قسم دوم سابقه تفسیری است این قسم را شاید بتوانیم بشبهه رجوع کنیم پس حالا که پیشنهاد می فرمایند سوابق مخالف نظامنامه مقصود کدام قسم است ؟ قسم اول را می شود گفت مخالف نظامنامه و قسم سوم را هم شاید بشود گفت مخالف نظامنامه اینها يك چیزهایی است که باید تصریح شود تا هیئت رئیسه تکلیفش را بفهمد دیگر اینکه میفرمایید مخالف صریح

نظامنامه خود این لفظ هم يك تصریحی لازم دارد چون چیزی را که بنده صریح و واضح میدانم شاید دیگری صریح و واضح نداند مثلا ماده دوازدهم در نظر آقای دستغیب و دیگران صریح نیست همین پیشنهاد بنظر بنده برخلاف نظامنامه است بنظر آقای دستغیب و بعضی از آقایان برخلاف نظامنامه نیست تکلیف بنده چه خواهد بود ؟ دیگر اینکه اینجا گفته میشود (ظاهر) مقصود از ظاهر چیست ؟ اگر ظاهر مقابل نص است که آنوقت نیست گفت بظاهر نظامنامه عمل کرد اما لفظ ظاهر را اگر بمعنی اصولی و فقهی بگیریم معنی دیگر دارد و اگر می خواهد بمعنی دیگر بگیرد که او را هم باز باید معین کنید تا بنده تکلیفم را بدانم .
آقای حاج آقا اسمعیل (اجازه)
حاج آقا اسمعیل - بنده تصور میکنم که این پیشنهاد با نظامنامه هم مخالفتی پیدا نخواهد کرد چون در دوره های قبل نسبت بسوابق عمل نشده در این دوره هم مطابق پیشنهاد آقای تدین ما بطالان علیات سابق را نمی خواهیم برسانیم بلکه میخواهیم از این تاریخ بعد مطابق نص نظامنامه عمل کنیم سابقه را نمیخواهیم لغو بکنیم محظوری هم در این بین تصور نمی شود که ما بگوئیم نسبت بمعنی ظاهر نظامنامه يك مخالفی پیدا میشود سابقه را هم ما نمیخواهیم لغو کنیم .
از این بعد می خواهیم مطابق ظاهر و نص نظامنامه عمل کنیم که هم حفظ سابقه مجلس شده و هم از این بعد حفظ نظامنامه شده است .
رئیس - مقصود بنده ایراد نبود مقصود این بود که در این پیشنهاد هائی که میشود باید يك تاملی بشود و الفاظش را تصریح نمایند تا تکلیف هیئت رئیسه معلوم بشود .
آقای نجات (اجازه)
نجات - عرضی ندارم .
رئیس - آقای دستغیب (اجازه)
دستغیب - عرض میکنم که این پیشنهاد آقای رئیسالتجار و آقای تدین هیچ عملی نیست بواسطه اینکه سابقه بردو قسم است يك سابقه ایست که مخالف صریح نظامنامه است همانطور که مقام ریاست فرمودند بر مقام ریاست لازم است که اخطار کنند و بگویند برخلاف صریح نظامنامه است ولی اگر بگوئیم تمام سوابق لغو شود و این کلمه را آقای تدین در رد و تنفیذ پیشنهاد آقای رئیسالتجار نمودند و خوب هم فرمودند باعث عسرو حرج خواهد شد اگر از همین سوابقی که در مجلس گذاشته شده و حالا ما بخواهیم برگردیم کاملاً عسرو حرج تولید خواهد کرد یکی مسئله انتخاب

کمیسیونها در مجلس و طرح لایحه قانونی است آقای رئیس هم اشاره کردند بماده ۲ او برای ماده دوازدهم بلك ترجمه فرمودند در هیئت رئیسه بنده وقتیکه ترجمه فرمودند مخالف بودم با ترجمه که فرمودند ولی بعد دقت کردم و رفتم منزل فکر کردم موافق شدم با ترجمه ای که آقای رئیس فرمودند و تا حالا این ماده در مجلس عملی نشده و اگر آن پیشنهاد آقای رئیسالتجار تصویب بشود تمام کمیسیونها و طرح قانونی و هر چه هست باید لغو بشود بواسطه اینکه ماده دوازدهم این است :
شعبه که بر طبق ماده سه تشکیل یافته هر سه ماه بمسماه بطور قرعه تجدید میشوند مقصود عده از تشکیل این شعبات آنست که هر وقت مطلب یا لایحه یا طرح قانونی پیشنهاد مجلس می شود رجوع بشبات بکنند که در آنجا ملاحظه و مذاقه شده و اگر تشکیل کمیسیون لازم آمد هر يك از شعبات پس از مذاکرات و مباحثات موافق عده که مجلس معین کرده است برای عضویت کمیسیون انتخاب کنند .
این مسئله تا حالا در مجلس عملی نشده بواسطه خاطر اینکه اغلب طرحها یا لایحه ها را این ماده میگوید باید برود بشبهه آنوقت اگر شعبات محتاج دیدن بیک کمیسیون مطابق عده که مجلس رای داده از و دشان انتخاب میکنند و بعد از آن کمیسیون مطرح میکند و اولاً لایحه یا طرح قانونی باید در شعبات مطرح شود این عبارت ماده ۱۲ نظامنامه است بنده عرض میکنم خیر مقصود عبارت این است که ممکن است در شعبات مطرح بشود و ممکن است مطرح نشود بعد آقای رئیس برای من يك سابقه فرمودند که من تصدیق کردم و همانطور است که ایشان ترجمه فرمودند و تا اکنون باین ماده عمل نشده و تقریباً می توانیم بگوئیم عملی هم نیست بواسطه خاطر اینکه هر لایحه که مطرح می شود نباید در مجلس مذاکره بشود و باید اول برود بشبهه پس اگر بنا بشود که مانع سوابق مجلس را لغو بکنیم اول این ماده اسباب اشکال می شود همین طوره اگر بنا شود آن قسمتی که آقای تدین فرمودند سابقه از حالا بعد حجت نباشد باز همان عسرو حرجی که خودشان فرمودند لازم می آید زیرا مطابق این ماده طرح یا لایحه باید برود بشبهه پس پیش می آید پس مانعی نمیتوانیم بگوئیم که سوابق گذشته و سوابق آینده هر قدر در مجلس شده و بشود بکلی ملغی گردد بلی يك سابقه راهی توانیم ملغی بکنیم سابقه که در خصوص يك ماده جزئی که عسرو حرج لازم نمی آید از قبیل ماده ۲۷ که منطبق و فلسفه دارد و برهان هم همراهش هست نسبت باین ماده ممکن است بگوئیم چون سابقه در مجلس بوده که مخالف نص است حجت واقع نمی شود اما اگر تمام سوابق را لغو بکنیم این باعث

عسرو حرج است و همینطور مطابق این نظامنامه که نوشته شده آقایان اگر دقت بفرمایند ملاحظه خواهند فرمود که اغلب موادش با هم مخالف است و بیکمده از موادش هم عملی نیست بیکمده از موادش را هم اصلانی شود اجراء کرد و لذا تجدید نظر در نظامنامه مجلس که در دوره چهارم پیش بینی شده بود بلك کمیسیونهم معین کردند روی همین چیزها بود که در نظامنامه می فهمیدند پس از این حیث هم بنده عرض میکنم که کلیه سوابق را نمی شود لغو کرد برای اینکه نظامنامه تمام نیست و راجع باصل پیشنهادهم تصور میکنم فعلا موضوعی نداشته باشد زیرا تجدید نظر در نظامنامه داخلی تصویب شده و رفت بکمیسیون مبتکرات و این دو ماه یا سه ماه بیشتر طول ندارد البته مذاکره شده و تمام این مفاسد رفع می شود و بلك نظامنامه مدونی می آورند بمجلس اما راجع بمسئله خصوصی ماده ۲۷ چون آقای آقاسید یعقوب مذاکره فرمودند این در روز گذشت و نباید دیگر مذاکره بشود پس نتیجه از هر ضری این است که این نظامنامه چون ناقص است و چون بعضی از موادش تقریباً همین ترجمه شده است و در مجلس ایران بعضی هایش عملی نیست یا متناقض است پس نمی شود بطور کلی سوابق را لغو نمود و نمی شود همانطور هم سابقه را حجت دانست و بعضی این پیشنهادها عقیده بنده این است که تعقیب کنند زود تر نظامنامه تدوین شود (صحیح است)
(پیشنهادی از طرف آقای حاجز - الممالک و جمعی آقایان بشرح ذیل قرائت شد)
مقام منبع ریاست شورای ملی امامضاء کنندگان پیشنهاد میکنیم که ختام مذاکره در خصوص الفاصه سابقه از دستور امروز خارج و برای جلسه بعد مطرح شود زیرا تصور می رود تصویب یازد این منظور متضمن اشکالاتی باشد که لازم است با نهایت دقت در اطراف آن پیش از اتخاذ تصمیم مطالعه شود .
عز الممالک . ناصر الاسلام . مختار اعظم . حسین عبدالملک . سر کشیک زاده یمن الملک . رهنما . مهدی زاهدی . داور رئیس - از آقایان کسی می خواهد توضیح بدهد ؟
حاج عز الممالک - بلی
حاج عز الممالک - بنده اساساً مخالف این پیشنهاد نیستم ولی بامناکره امروز در مجلس رأی دادن در این پیشنهاد مخالفم چرا ؟ برای اینکه يك موضوع کلی را نمی شود هیچوقت فوراً مطرح قرار داد بنده الان پیشنهاد میکنم که تمام قوانین موضوعه منسوخ شود . . .
سردار معظم - همینطور هم شده است .
حاج عز الممالک بنده پیشنهاد میکنم

در خاطر دارند که اصلاح نظامنامه مراعات شده بیست و سه و چون خود بنده هم آنوقت عضو هیئت رئیسه بودم چندین مدت هم زحمت کشیدیم و مواد آنرا اصلاح کردیم بعد شنیدیم که هیئت رئیسه این خدمت خود را ادامه داد و نظامنامه داخلی با مراعات تمام نکات عملی حاضر است آقایان میتوانند رای بدهند که در همین جلسه در همین امروز فوراً کمیسیون انتخاب شود یا بخواهد هیئت رئیسه اجازه بدهد که آن نظامنامه اصلاح شده را (که مواد غیر عملی آن برداشته شده و مواد عملی جایز گذاشته شده است) بیارند و دوم مرتبه مطرح کنند و برودند کمیسیون مبتکرات بعد از یک هفته هم بر میگردد در مجلس و آقایان بآن نظامنامه رای میدهند پس برای اینکه هم حشیش نظامنامه معقوظ بماند هم بالاخره مجلس را از یک هرج و مرج و اغتشاش که ممکن است در آتی از نقطه نظر ایجاد سوانق پیدا شود محفوظ بدارد آن نظامنامه باید پیشنهاد شود و در عرض يك هفته دو هفته اعتراضات هم بیورد خودش اظهار می شود و اصلاح میشود پس يك چنین چیزی که می بینم آنقدر سهولت دارد و احترام نظامان پیشنهاد هم معقوظ است چرا باید این قدر جرو بحث کرد و زحمت کشید ؟ این عقیده بنده است و عقیده دارم آقایان رای بدهند باین پیشنهادها و فوراً شروع کنند باصلاح نظامنامه یعنی شروع کنند با انتخاب کمیسیون خاصی برای اصلاح نظامنامه داخلی مجلس شورایی و بعد از يك هفته بمجلس بیاید و تصویب شود .

رئیس - آقای بنان السلطان (اجازه)
بنان السلطان - بنده موافقم بکنفرم مخالف صحبت کند بعد بنده عرض میکنم
رئیس - آقایان مذاکرات را کافی میدانند ؟
(جمعی اظهار کردند کافی است و بعضی دیگر گفتند کافی نیست)
رئیس - بنده چیزی نفهمیدم اگر بنا باشد باین پیشنهاد هارای داده شود باید يك قدری مطلب تصریح بشود تا تکلیف هیئت رئیسه معلوم باشد برای اینکه سوابقی که در مجلس گذاشته می شود گویا قسم باشد يك قسم این است که ماده ایست در نظامنامه که صریح و واضح است و متفق علی است که کسی در اوشبهه و تردیدی ندارد و مجلس تلویحاً یا تصریحاً يك سوابقی وضع کرده برخلاف این ماده و این قبیل سوابقی را نمیتوان گفت برخلاف نظامنامه نیست .
يك قسم دیگرش هم این است که ماده مجد است و بآن خلاف بعضی قسمی تفهیم میکنند و بعضی قسم دیگر مجلس هم باز یا تلویحاً یا تصریحاً يك سابقه وضع میکند این قسم سوابق را البته میشود گفت سوابقی تفسیری است و بلك قسم دیگر است که

۱۲ مطلق کمیسیونها بود هر لایحه که از طرف دولت یا طرح قانونی که در مجلس پیشنهاد میشود برود بشعب ذکر اسامی این کمیسیونها و تعیین وظائف آنها لغوی بود بنابراین اینطور فهمیده میشود که در نظام نامه معتقد بود کمیسیون شده یکی کمیسیون های دائمی که هر یکی از آنها مربوط و مرتبط بیکی از وزارتخانهها است مثلا کمیسیون خارجه قائل شده است برای این که اگر یک لایحه از طرف وزارت خارجه بیاید دیگر مورد بحث واقع نشود که بکجا کمیسیونهای فوق العاده لزوم پیدا کند و یک کمیسیونهای خاصی لازم شود آن وقت آن لایحه که برای آنها باید کمیسیون خاص تشکیل شود برود و بشعب و از خود آن ماده هم این قسمت استنباط میشود که می گوید این لایحه و طرحهای قانونی رجوع بشعبات میشود و در آنجا ملاحظه و مذاقه شده و اگر تشکیل کمیسیون لازم شد در شعبات مطرح خواهد شد بنا بر این از این قرائن و تصریحاتی که در موارد دیگر هم هست

بود یا فوق العاده اگر کمیسیون خاصی را معتقد شدند آنوقت بر حسب عده که خود مجلس معین میکند شعبات برای عضویت آن کمیسیون مخصوص اعضاء انتخاب میکنند و رجوع میشود بآن کمیسیون - (بعضی از نمایندگان صحیح است) اینجا بعضی از آقایان به بنده میفرمایند صحیح است بعضی از آقایان هم نسبت باظهار آقای تدین میفرمایند صحیح است پس معلوم میشود که اینجا اختلاف نظر است پس حالا که اختلاف نظر موجود است باید یک نفر یا یک جمعی این اختلاف نظر را رفع کنند بنده شخصاً حق ندارم اینجا تفاوت کنم اکثریت مجلس باید این اختلاف را رفع کند بعد از اینکه رفع شد بر حسب رأی که داده اند اقدام خواهد شد بالفعل بنده نمی توانم بگویم بنظر خودم ماده نظامنامه اینطور است و من اجرامیکم پیش از اینکه ارجاع کنم بشعبات سؤال کردم فرمودید اینطور است این بود که ارجاع کردم حالا هم اگر میفرمایند ارجاع نمی کنم

بود یا فوق العاده اگر کمیسیون خاصی را معتقد شدند آنوقت بر حسب عده که خود مجلس معین میکند شعبات برای عضویت آن کمیسیون مخصوص اعضاء انتخاب میکنند و رجوع میشود بآن کمیسیون - (بعضی از نمایندگان صحیح است) اینجا بعضی از آقایان به بنده میفرمایند صحیح است بعضی از آقایان هم نسبت باظهار آقای تدین میفرمایند صحیح است پس معلوم میشود که اینجا اختلاف نظر است پس حالا که اختلاف نظر موجود است باید یک نفر یا یک جمعی این اختلاف نظر را رفع کنند بنده شخصاً حق ندارم اینجا تفاوت کنم اکثریت مجلس باید این اختلاف را رفع کند بعد از اینکه رفع شد بر حسب رأی که داده اند اقدام خواهد شد بالفعل بنده نمی توانم بگویم بنظر خودم ماده نظامنامه اینطور است و من اجرامیکم پیش از اینکه ارجاع کنم بشعبات سؤال کردم فرمودید اینطور است این بود که ارجاع کردم حالا هم اگر میفرمایند ارجاع نمی کنم

رئیس - آقای زحیم (اجازه)

آقا میرزا سید حسن خان زحیم - اشکالی که اینجا پیدا شده فقط در مفهوم ماده ۱۲ است بعقیده من اشکالی نیست زیرا در تمام مواد این نظام نامه اختیار ارجاع لوائح یا طرح های قانونی در دست خود مجلس است و همه جا باید معین کند که بشعبه می رود یا بکمیسیون سابقه هم میفرماید و برای اینکه وقتی که یک لایحه میآمده است بمجلس (سابقه را باین دلیل عرض کردم)

ماده ۱۲ همیشه اجرا می شده منتهی متذکر ارجایش نبوده اند وقتی یک لایحه از طرف دولت تقدیم مجلس میشده مقام ریاست میگفتند که بفلان کمیسیون ارجاع میشود مجلس هم ساکت بود و همین سکوت مجلس موجب رضا بود و اگر تمام نظامنامه چنانچه آقای ملک الشعراء پیشنهاد کردند

دوره دوم ترجمه از نظام نامه دنیا شد همه ماها میدانیم نمی خواستیم که کمیسیونها را در مجلس مطرح کنیم و حال میشود یا در مجلس باین ماده اگر بهمین ترتیب رأی گرفته شود بعقیده بنده تکلیف مجلس و هیئت رئیسه معین خواهد شد

دوره دوم ترجمه از نظام نامه دنیا شد همه ماها میدانیم نمی خواستیم که کمیسیونها را در مجلس مطرح کنیم و حال میشود یا در مجلس باین ماده اگر بهمین ترتیب رأی گرفته شود بعقیده بنده تکلیف مجلس و هیئت رئیسه معین خواهد شد

دوره دوم ترجمه از نظام نامه دنیا شد همه ماها میدانیم نمی خواستیم که کمیسیونها را در مجلس مطرح کنیم و حال میشود یا در مجلس باین ماده اگر بهمین ترتیب رأی گرفته شود بعقیده بنده تکلیف مجلس و هیئت رئیسه معین خواهد شد

دوره دوم ترجمه از نظام نامه دنیا شد همه ماها میدانیم نمی خواستیم که کمیسیونها را در مجلس مطرح کنیم و حال میشود یا در مجلس باین ماده اگر بهمین ترتیب رأی گرفته شود بعقیده بنده تکلیف مجلس و هیئت رئیسه معین خواهد شد

دوره دوم ترجمه از نظام نامه دنیا شد همه ماها میدانیم نمی خواستیم که کمیسیونها را در مجلس مطرح کنیم و حال میشود یا در مجلس باین ماده اگر بهمین ترتیب رأی گرفته شود بعقیده بنده تکلیف مجلس و هیئت رئیسه معین خواهد شد

دوره دوم ترجمه از نظام نامه دنیا شد همه ماها میدانیم نمی خواستیم که کمیسیونها را در مجلس مطرح کنیم و حال میشود یا در مجلس باین ماده اگر بهمین ترتیب رأی گرفته شود بعقیده بنده تکلیف مجلس و هیئت رئیسه معین خواهد شد

بنده اینطور میفهمم که مدلول ماده ۱۲ راجع بآن لایحه ای است که مستلزم تشکیل کمیسیون خاصی باشد از اینجا نتیجه میگیریم لایحه ای هر گاه از طرف دولت آمد و راجع بیوجه صراحتاً در این نظامنامه پیش بینی شده است که این کمیسیون برای یکسال خواهد بود محتاج نیست این لایحه که راجع بیوجه است برود بشعب والا این ماده ۱۸ لغو است از این تصریحات و شواهد نتیجه این می شود که باید بتکلیف قائل شد لایحه ای که راجع است بکمیسیون دائمی است مستقیماً باید بآن کمیسیون ارجاع شود و لایحه ای که مستلزم کمیسیونهای خاصی است بشعب می رود (بعضی از نمایندگان صحیح است)

بنده اینطور میفهمم که مدلول ماده ۱۲ راجع بآن لایحه ای است که مستلزم تشکیل کمیسیون خاصی باشد از اینجا نتیجه میگیریم لایحه ای هر گاه از طرف دولت آمد و راجع بیوجه صراحتاً در این نظامنامه پیش بینی شده است که این کمیسیون برای یکسال خواهد بود محتاج نیست این لایحه که راجع بیوجه است برود بشعب والا این ماده ۱۸ لغو است از این تصریحات و شواهد نتیجه این می شود که باید بتکلیف قائل شد لایحه ای که راجع است بکمیسیون دائمی است مستقیماً باید بآن کمیسیون ارجاع شود و لایحه ای که مستلزم کمیسیونهای خاصی است بشعب می رود (بعضی از نمایندگان صحیح است)

بنده اینطور میفهمم که مدلول ماده ۱۲ راجع بآن لایحه ای است که مستلزم تشکیل کمیسیون خاصی باشد از اینجا نتیجه میگیریم لایحه ای هر گاه از طرف دولت آمد و راجع بیوجه صراحتاً در این نظامنامه پیش بینی شده است که این کمیسیون برای یکسال خواهد بود محتاج نیست این لایحه که راجع بیوجه است برود بشعب والا این ماده ۱۸ لغو است از این تصریحات و شواهد نتیجه این می شود که باید بتکلیف قائل شد لایحه ای که راجع است بکمیسیون دائمی است مستقیماً باید بآن کمیسیون ارجاع شود و لایحه ای که مستلزم کمیسیونهای خاصی است بشعب می رود (بعضی از نمایندگان صحیح است)

بنده اینطور میفهمم که مدلول ماده ۱۲ راجع بآن لایحه ای است که مستلزم تشکیل کمیسیون خاصی باشد از اینجا نتیجه میگیریم لایحه ای هر گاه از طرف دولت آمد و راجع بیوجه صراحتاً در این نظامنامه پیش بینی شده است که این کمیسیون برای یکسال خواهد بود محتاج نیست این لایحه که راجع بیوجه است برود بشعب والا این ماده ۱۸ لغو است از این تصریحات و شواهد نتیجه این می شود که باید بتکلیف قائل شد لایحه ای که راجع است بکمیسیون دائمی است مستقیماً باید بآن کمیسیون ارجاع شود و لایحه ای که مستلزم کمیسیونهای خاصی است بشعب می رود (بعضی از نمایندگان صحیح است)

بنده اینطور میفهمم که مدلول ماده ۱۲ راجع بآن لایحه ای است که مستلزم تشکیل کمیسیون خاصی باشد از اینجا نتیجه میگیریم لایحه ای هر گاه از طرف دولت آمد و راجع بیوجه صراحتاً در این نظامنامه پیش بینی شده است که این کمیسیون برای یکسال خواهد بود محتاج نیست این لایحه که راجع بیوجه است برود بشعب والا این ماده ۱۸ لغو است از این تصریحات و شواهد نتیجه این می شود که باید بتکلیف قائل شد لایحه ای که راجع است بکمیسیون دائمی است مستقیماً باید بآن کمیسیون ارجاع شود و لایحه ای که مستلزم کمیسیونهای خاصی است بشعب می رود (بعضی از نمایندگان صحیح است)

بنده اینطور میفهمم که مدلول ماده ۱۲ راجع بآن لایحه ای است که مستلزم تشکیل کمیسیون خاصی باشد از اینجا نتیجه میگیریم لایحه ای هر گاه از طرف دولت آمد و راجع بیوجه صراحتاً در این نظامنامه پیش بینی شده است که این کمیسیون برای یکسال خواهد بود محتاج نیست این لایحه که راجع بیوجه است برود بشعب والا این ماده ۱۸ لغو است از این تصریحات و شواهد نتیجه این می شود که باید بتکلیف قائل شد لایحه ای که راجع است بکمیسیون دائمی است مستقیماً باید بآن کمیسیون ارجاع شود و لایحه ای که مستلزم کمیسیونهای خاصی است بشعب می رود (بعضی از نمایندگان صحیح است)

بنده اینطور میفهمم که مدلول ماده ۱۲ راجع بآن لایحه ای است که مستلزم تشکیل کمیسیون خاصی باشد از اینجا نتیجه میگیریم لایحه ای هر گاه از طرف دولت آمد و راجع بیوجه صراحتاً در این نظامنامه پیش بینی شده است که این کمیسیون برای یکسال خواهد بود محتاج نیست این لایحه که راجع بیوجه است برود بشعب والا این ماده ۱۸ لغو است از این تصریحات و شواهد نتیجه این می شود که باید بتکلیف قائل شد لایحه ای که راجع است بکمیسیون دائمی است مستقیماً باید بآن کمیسیون ارجاع شود و لایحه ای که مستلزم کمیسیونهای خاصی است بشعب می رود (بعضی از نمایندگان صحیح است)

بنده اینطور میفهمم که مدلول ماده ۱۲ راجع بآن لایحه ای است که مستلزم تشکیل کمیسیون خاصی باشد از اینجا نتیجه میگیریم لایحه ای هر گاه از طرف دولت آمد و راجع بیوجه صراحتاً در این نظامنامه پیش بینی شده است که این کمیسیون برای یکسال خواهد بود محتاج نیست این لایحه که راجع بیوجه است برود بشعب والا این ماده ۱۸ لغو است از این تصریحات و شواهد نتیجه این می شود که باید بتکلیف قائل شد لایحه ای که راجع است بکمیسیون دائمی است مستقیماً باید بآن کمیسیون ارجاع شود و لایحه ای که مستلزم کمیسیونهای خاصی است بشعب می رود (بعضی از نمایندگان صحیح است)

ماده نظامنامه است که مهم است و بنده برای تسهیل کار عقیده دارم که هر لایحه از طرف دولت برسد باید دو قسم بشود اگر آن لایحه مربوط بکمیسیونهای موجوده ریاست مجلس ارجاع شود بکمیسیونها. لویج راجع بکمیسیون عدلیه.

رئیس معلوم می شود کافی است. پیشنهاد آقای سردار معظم قرائت می شود. (شرح آتی قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم که مطابق ماده ۱۲ و ماده ۲۳ و ماده ۳۵ کلیه لویج دولت در صورتی که مطلب مربوط بکمیسیونهای موجوده ذکر شد در ماده ۱۵ و ۱۸ باشد مستقیماً بدون ارجاع بشعبه کمیسیونهای مربوطه ارجاع شود و اگر لویج غیر مربوط بکمیسیونهای موجوده باشد بشعبه رجوع شود. عبدالعزیز: تدین:

ولی اگر مطالبی باشد که مربوط به کمیسیونهای موجوده نباشد آنوقت باید بفرستند بشعبه برای اینکه در شعبه ابتداء مذاکرات در کلیه لایحه بعمل آید و پس از آنکه اکثریت و اقلیت شعبه راجع بلائحه معین شد آنوقت از روی آن اکثریت و اقلیت کلیه لویج مخصوص که ماده ۲۳ هم تأیید میکند این نظر مرا.

ماده ۲۳ - کمیسیونهایی که برای امور مخصوص تشکیل شده اند هر گاه طرح یا لایحه قانون جدیدی مربوط بهمان امور پیشنهاد شود مجلس میتواند طرح یا لایحه جدید را بهمان کمیسیون رجوع نماید. مقصود از این ماده آنست که می گوید کمیسیونهایی که برای امور مخصوص معین شده.

مقصد این است که امور مخصوص بهر وزارتخانه امور مخصوص بمالیه امور مخصوص بنظام بفرمانده عامه پست و تلگراف و قس علیهذا بکمیسیونهای مربوطه رجوع شود. پس وقتی فهمیدیم مطابق این ماده و در این قبیل امور (با ناقص بودن اصلاحات نظامنامه داخلی در دوره دوم) هیچ محتاج نیست تمام لویج دولتی بروند به شعبه قسمتهای هادی باید برود بکمیسیونهای موجوده و غیره هادی باید برود بشعبه و از آنجا برود بکمیسیونهای خاص ماده سی ام هم مؤید این عرض بنده است.

رئیس - مذاکرات لری فری است؟ (جمعی اظهار کردند کافی است و عده گفتند کافی نیست) رئیس - این پیشنهاد هم باید برود به سردار معظم - پیشنهاد نباید برود به کمیسیون مبتکرات. رئیس - پیشنهاد راجع بتفسیر نباید برود بکمیسیون مبتکرات؟ سردار معظم - توضیح بود پیشنهادم را پس میگیرم.

رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات. آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند. (اغلب قیام نمودند) بنا بر این کمیسیونهایی در مجلس برای

امور مخصوص تشکیل شده یکی از آنها کمیسیون بودجه است و بگذار سایر کمیسیونها که در شرف تشکیل و بعضی هم تشکیل شده است امروز چند لایحه آمده و تقدیم مجلس شده است. بعضی از آنها راجع بکمیسیون بودجه است و بعضی راجع بسایر کمیسیونها است همین که اینجا میگوید مجلس می تواند این لویج را بکمیسیونهای مربوطه ارجاع بدهد دلیل بر این است که این حق برای مجلس باقی است.

این حق را که بمجلس داده است این حتمیت و لزوم ماده ۱۲ را از بین می برد ما پیشنهاد کردیم بر طبق این ماده ۲۳ رأی گرفته شود لویجی که امروز آمده است راجع بکمیسیونهای مخصوص است باید بدان کمیسیون رجوع شود نه بشعبه این نه تفسیر است نه طرح قانونی است پیشنهادی است.

بر طبق ماده ۲۳. نصرت الدوله - ماده سی را هم قرائت کنید. تدین - ماده ۳۰ لویج مذکوره که طبع و توزیع خواهند شد باید دارای مقدمه باشد که متضمن دلالتی آن است لویج بتوسط رئیس مجلس بشعبه ها بچنانکه در ماده ۲۳ ذکر شد بکمیسیون موجود فرستاده میشود که پس از رأیورت آن کمیسیون لایحه قانونی در مجلس مطرح شور شود.

مناقضا کردیم رأی بگیرد که لویج مربوطه بکمیسیونهای خاص با آنها ارجاع شود اگر تصویب شد با آنها ارجاع میشود والا می رود بشعبه. رئیس - معذک این تفسیر است ماده نظامنامه میگوید هر لایحه که آمد باید برود بشعبه و آن فرمایشات سرکار راجع بکمیسیون است عرض کردم مطابق ماده ۱۲ هر لایحه که آمد بمجلس باید برود بشعبه رفت شما مختارید که بکمیسیون مخصوص بفرستید.

چنانچه در ماده ۲۳ نوشته شده یا اینکه کمیسیون جدیدی تشکیل بدهند ماده ۱۲ یا ماده ۲۳ مناقضت ندارد چیزیکه برای شما اجباری است ارجاع لویج بشعبه است ولی چیزیکه اختیاری است مسئله کمیسیون است اگر مجلس گفته است برای این لایحه کمیسیون خاصی معین بشود آن شعبات کمیسیون را انتخاب میکنند اگر گفته است برود بکمیسیون مخصوص که قبلاً تشکیل شده است بموجب ماده ۲۳ می رود با آنها ولی ارسال بشعبات الزامی است حالا میخواهید این را تغییر بدهید تفسیر است معذک رأی میگیریم بشرط اینکه لفظ مخصوص را توضیح بدهید.

اشگر - بنده عرض داشتم رئیس - بفرمائید. اشگر - این پیشنهاد مامست ما از این نظامنامه مخالف است ماده ۲۳ تصریح میکند که مقصود عده از تشکیل این شعبات آن است که هر وقت مطلبی بالایحه یا طرح قانونی پیشنهاد میشود در مجلس می شود رجوع بشعبه بکنند این خیلی ساده و خیلی مفهوم آنرا می است (که در آنجا ملاحظه و مذاقه شد) اگر تشکیل کمیسینی لازم آید هر یک از شعبات پس از مذاکرات و مباحثات مواز عده که مجلس معین کرده است برای عضویت کمیسیون انتخاب کنند) یعنی همان تشکیل بشعبات را ماده ۱۲ اینطور تصریح میکند که برای رسیدگی لویج طرحها و مطالبی است که بمجلس میرسد در ماده ۱۴ اینجا بازنه آید می شود (باز) در شعبات شروع بمذاکره طرح بالایحه قانونی ممکن نیست مگر ۲۴ ساعت بعد از آنکه آن لویج یا طرحهای قانونی توزیع شده باشند) در اینجا باز تصریح میکند که شروع بمذاکره طرح بالایحه قانونی باسبب در شعبات بشود. در ماده ۱۹ استثنای میکند که اگر لویج یا طرحهای قانونی که متضمن تقاضای وجود اضافی مافوق ماده سال جاری با گذشته است بمجلس پیشنهاد آن لویج و طرحها باید بکمیسیون بودجه اخیر رجوع شود مگر در صورتیکه دوره تقنینیه ما بر آمده و طوری شود که انعقاد کمیسیون سال قبل ممکن نباشد اینجا معنا کرده است فقط طرحهای قانونی را که متضمن وجود اضافی است که باید برود بکمیسیون بودجه در ماده ۲۱ باز میگوید (مجلس ملاحظه اهمیت طرح یا لایحه قانونی میتواند برای بدهد که از هر شعبه يك يادو سه نفر برای عضویت کمیسیون مخصوص آن طرح بالایحه انتخاب شوند (باز این است که مطالب و طرحهای لویج باسبب برود بشعبات حالا باید علت غائی تشکیل شعبه را فهمید آنطور که سابقه بمانشان میدهد این است که شعبه باید رسیدگی کند باعتبارنامه ها و بدیهی است که اعتبارنامه ها در ظرف دو ماهه ما چهار ماه تمام میشود پس علت اینکه نظامنامه تصریح میکند سه ماه به سه ماه باید شعبه تجدیدیه انتخاب شود چیست؟ و کار این شعبه ها چیست؟ ماده ۱۲ تصریح میکند که مقصود عده از تشکیل این شعبات آنست که هر وقت مطلبی بالایحه یا طرح قانونی پیشنهاد میشود در مجلس رجوع بشعبات کنند در این صورت بنده نمیفهمم چه چیزی محل اشکال است که اینقدر روی آن مذاکره میشود مواز شود رجوع بشعبات کنند در این صورت بنده نمیفهمم چه چیزی محل اشکال است که صریح این ماده باسبب تمام لویج و مطالب و طرحها که در مجلس وارد میشود بشعبات برود در شعبه اگر صلاح دانستند کمیسیون بفرستند بمجلس را بورت خواهند داد کمیسیونهای دائمی هم برای این است پس از دقت و شور لویج در شعبات

کمیسیونها رجوع بشود. مثلاً يك مسئله که راجع بنظام است در یکشنبه که هجده نفر نوزده نفر عده آنست اول ارجح میشود و يك بیست نفری از اصل مطلب اطلاع میدهند و در صورتیکه اکثریت شعبه رأی بدهد مراجعه می شود بکمیسیون نظام و اگر قائل شد که بیشتر باید دقت بشود بمجلس میفرستند و علت اینکه معمولاً اعضاء کمیسیونها از شعب انتخاب میشوند برای همین است که در آنجا قبلاً يك اطلاعاتی راجع بلوایح و غیره تفصیل کنند.

رئیس - آقای مصدق السلطنه (اجازه) مصدق السلطنه - بنده قبل از نفس اجازه خواسته بودم که راجع بمذاکراتی که شده بود يك توضیحاتی بدهم متأسفانه نوبت به بنده نرسید فعلاً که نوبت به بنده رسیده است عرض میکنم که ما باید در مسائل جنبه عملی بگیریم هر وقت از حدود عملی خارج شده ایم با مشکلات برخورد کنیم.

اولاً خیلی تشکر میکنم از آقایان محترم که معتقدند باینکه قوانین در مملکت باید اجرا بشود زیرا اگر در این محوطه اجرا نشود در سایر جاها بطریق اولی اجرا نخواهد شد و باز باید ما اینهم وقتی که قانون مینویسیم چه طور باید بنویسیم بنده از این متأسف هستم که مجلس شورای ملی خودش برای اجرای قانونی که نوشته (و هر ساعت بخواهد نسخ بکنند میتواند بخواهد اصلاحش بکنند میتواند) بخواهد يك چیزی هم جایش بگذارند میتواند) بنده بچه اشکالاتی بر مخوریم آنوقت ببینید قانونی که در مجلس شورای ملی نوشته می شود در خارج اجرای آنها بچه مشکلاتی بر می خورد.

۲ - این عقیده بنده است اما از نقطه نظر عملی بودن مسائل وقتی ما اقتباس میکنیم از يك نظامنامه اروپائی و میاوریم در این مملکت ترجمه میکنیم و میخواهیم آنرا اینجا اجرا کنیم باید تمامش را بیاوریم نه اینکه يك جزش را بیاوریم و يك جزش را بیاوریم البته باید تمامش را بیاوریم والا ممکن نیست نظامنامه اروپائی را ما يك قسمتش را قبول بکنیم و يك قسمتش را که متمم او است نداشته باشیم این است که بخیلی از مشکلات بر می خوریم.

الان سه چهار جلسه است که آقایان ملاحظه میفرمایند وقت ذی قیمت مجلس صرف تفسیر شده گرچه بنده يك شخصی بودم که در این نظامنامه يك دقتهایی کرده ام ولی وقتی که بروم منزل بمن بگویند نتیجه این جلسه و جلسه پیش و آن جلسه چه بود بعد از اینزال و بتمام اولیاء و انبیاء قسم هیچ نمی دانم چه بگویم و چه نتیجه برایش تصور بکنم زیرا يك مذاکراتی شده و رأی گرفته شده مذاکرات کافی شده بعد موضوع معلوم نبوده

چیست؟ و برای چه رأی گرفتند؟ این است عقیده بنده. بنده عرض میکنم در اروپا که نظامنامه نوشته میشود و اجرا میشود در ضمن يك کمیسینی هم برای تفسیر نظامنامه هست که اگر يك ماده محتاج بتفسیر شد وقت مجلس را توضیح نکنند و سه چهار جلسه صرف تفسیر کنند و بالاخره يك دسته موافقت و يك دسته مخالفان کنند و در هر يك از مواد باسم اخطار و عدم اجراء قانون يك صحبتهائی پیش میآید که وقت مجلس ضایع شود در اروپا معمول است که يك کمیسینی برای تفسیر نظامنامه در اغلب پارلمانها هست و موقعی که نسبت بيك ماده اختلافات در مجلس میشود برای جلو گیری از مذاکرات و برای جلوگیری از اطباب و زیاد حرف زدن مطلب را رجوع میکنند بکمیسیون تفسیر نظامنامه آن کمیسیون نظریات خودش را مطابق آنچه که می دانند میگوید حالا بنده نمی خواهم این جا وارد شوم که آن کمیسیون نظامنامه را چگونه تفسیر کند البته تفسیر سه قسم است یکی تفسیر قانونی است که خود مجلس معین میکند و هر طور که بنظرش رسید تفسیر میکند این تفسیر قانونی است یعنی وقتی که بخواهند بوسائل قانونی يك ماده مهمی را تفسیر بکنند متوسل بمجلس میشوند و مجلس تفسیر قانون میکند یعنی يك ماده دیگری را وضع میکنند و می گویند من اینطور فهمیدم از فلان ماده مهم یکی دیگر تفسیر عملی است آن کمیسیون با هیئتی که برای تفسیر معین میشود از مفاد و روح عمومی نظامنامه معین می کنند و روح عمومی نظامنامه معنی می کنند آنوقت از روح نظامنامه معنی آن ماده که مهم است می فهمند و نظریات قانون را نسبت بروح عمومی و نکات عمومی قانون آنچه که استنباط می کنند بعرض مجلس می رسانند آقایانیکه اصول معاکرات حقوقی را خوانده باشند میدانند که در ماده سوم قانون اصول معاکرات حقوقی می گوید قاضی از روح و مفاد عمومی قانون آنچه که مهم یا باهم متناقض است استنباط می کند و حکم میدهد. یکی دیگر تفسیر تاریخی است آن

چیست؟ تفسیر تاریخی صورت مذاکرات مجلس شورای ملی است در موقع وضع قانون وقتی که يك قانونی در مجلس شورای ملی وضع می شود البته مذاکراتی در آن اتفاق می افتد و این مذاکرات را که در این نظامنامه معین شده است باید در نظر گرفت و این تفسیر تاریخی است که در این نظامنامه معین شده است و این تفسیر تاریخی است که در این نظامنامه معین شده است.

تفسیر تاریخی صورت مذاکرات مجلس شورای ملی است در موقع وضع قانون وقتی که يك قانونی در مجلس شورای ملی وضع می شود البته مذاکراتی در آن اتفاق می افتد و این مذاکرات را که در این نظامنامه معین شده است باید در نظر گرفت و این تفسیر تاریخی است که در این نظامنامه معین شده است.

تفسیر تاریخی صورت مذاکرات مجلس شورای ملی است در موقع وضع قانون وقتی که يك قانونی در مجلس شورای ملی وضع می شود البته مذاکراتی در آن اتفاق می افتد و این مذاکرات را که در این نظامنامه معین شده است باید در نظر گرفت و این تفسیر تاریخی است که در این نظامنامه معین شده است.

تفسیر تاریخی صورت مذاکرات مجلس شورای ملی است در موقع وضع قانون وقتی که يك قانونی در مجلس شورای ملی وضع می شود البته مذاکراتی در آن اتفاق می افتد و این مذاکرات را که در این نظامنامه معین شده است باید در نظر گرفت و این تفسیر تاریخی است که در این نظامنامه معین شده است.

تفسیر تاریخی صورت مذاکرات مجلس شورای ملی است در موقع وضع قانون وقتی که يك قانونی در مجلس شورای ملی وضع می شود البته مذاکراتی در آن اتفاق می افتد و این مذاکرات را که در این نظامنامه معین شده است باید در نظر گرفت و این تفسیر تاریخی است که در این نظامنامه معین شده است.

تفسیر تاریخی صورت مذاکرات مجلس شورای ملی است در موقع وضع قانون وقتی که يك قانونی در مجلس شورای ملی وضع می شود البته مذاکراتی در آن اتفاق می افتد و این مذاکرات را که در این نظامنامه معین شده است باید در نظر گرفت و این تفسیر تاریخی است که در این نظامنامه معین شده است.

تفسیر تاریخی صورت مذاکرات مجلس شورای ملی است در موقع وضع قانون وقتی که يك قانونی در مجلس شورای ملی وضع می شود البته مذاکراتی در آن اتفاق می افتد و این مذاکرات را که در این نظامنامه معین شده است باید در نظر گرفت و این تفسیر تاریخی است که در این نظامنامه معین شده است.

چگونه مذاکره شده و نقطه نظر معین از وضع آن قانون چه بوده تفسیر تاریخی میکنند حالا بنده عقیده خود را عرض می کنم میخواهید با من موافقت بکنید می خواهید موافقت نکنید ما اینجا باید آزاد باشیم و عقیده خودمان را آزادانه عرض بکنیم تفسیر مواد نظامنامه در مجلس شورای ملی غیر از اینکه وقت مجلس را توضیح بکنند نتیجه دیگری ندارد. بنده هم میتوانستم از ابتدای مجلس تا حال برای هر يك از این مواد اظهارات زیادی بکنم ولی می بینم هیچکدام فایده ندارد وقتی که بنده از اینجا رفته نمیتوانم بگویم که مجلس شورای ملی یا آقایانیکه اینجا تشریف داشتند با عرض بنده موافقت کردند و بالاخره بلا نتیجه میماند پس باز بنده آن عرض خود را تجدید میکنم که يك کمیسینی برای تفسیر مواد قانون معین بفرمایند از پنج شش نفر اشخاص مطلع انتخاب بشوند و آن قانون دقت کنند و به پیشنهاد اگر يك مواردی در اینجا مهم است کمیسیون تفسیر نظامنامه و آن کمیسیون نظریات خودش را پیشنهاد میکند و آن وقت درش مذاکره شده اگر خواستند رأی میدهند نخواستند رأی نمیدهند وقتی هم که مجلس رأی داد آن تفسیر قانونی است و کسی هم نمی تواند روی آن عقیده حرف بزند اینست عقیده بنده. رئیس - نسبت باین پیشنهاد مذاکرات کافی است یا نه؟ (جمعی اظهار نمودند کافی است) (پیشنهاد آقای کلزونی شرح ذیل قرائت شد) مقام مقدس مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه بنده پیشنهاد میکنم که پیشنهاد آقای تدین ارجاع بشعبه مذکوره در ماده ۱۲ شده باشد.

رئیس - نسبت باین پیشنهاد مذاکرات کافی است یا نه؟ (جمعی اظهار نمودند کافی است) (پیشنهاد آقای کلزونی شرح ذیل قرائت شد) مقام مقدس مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه بنده پیشنهاد میکنم که پیشنهاد آقای تدین ارجاع بشعبه مذکوره در ماده ۱۲ شده باشد.

رئیس - نسبت باین پیشنهاد مذاکرات کافی است یا نه؟ (جمعی اظهار نمودند کافی است) (پیشنهاد آقای کلزونی شرح ذیل قرائت شد) مقام مقدس مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه بنده پیشنهاد میکنم که پیشنهاد آقای تدین ارجاع بشعبه مذکوره در ماده ۱۲ شده باشد.

رئیس - نسبت باین پیشنهاد مذاکرات کافی است یا نه؟ (جمعی اظهار نمودند کافی است) (پیشنهاد آقای کلزونی شرح ذیل قرائت شد) مقام مقدس مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه بنده پیشنهاد میکنم که پیشنهاد آقای تدین ارجاع بشعبه مذکوره در ماده ۱۲ شده باشد.

رئیس - نسبت باین پیشنهاد مذاکرات کافی است یا نه؟ (جمعی اظهار نمودند کافی است) (پیشنهاد آقای کلزونی شرح ذیل قرائت شد) مقام مقدس مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه بنده پیشنهاد میکنم که پیشنهاد آقای تدین ارجاع بشعبه مذکوره در ماده ۱۲ شده باشد.

رئیس - نسبت باین پیشنهاد مذاکرات کافی است یا نه؟ (جمعی اظهار نمودند کافی است) (پیشنهاد آقای کلزونی شرح ذیل قرائت شد) مقام مقدس مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه بنده پیشنهاد میکنم که پیشنهاد آقای تدین ارجاع بشعبه مذکوره در ماده ۱۲ شده باشد.

رئیس - نسبت باین پیشنهاد مذاکرات کافی است یا نه؟ (جمعی اظهار نمودند کافی است) (پیشنهاد آقای کلزونی شرح ذیل قرائت شد) مقام مقدس مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه بنده پیشنهاد میکنم که پیشنهاد آقای تدین ارجاع بشعبه مذکوره در ماده ۱۲ شده باشد.

رئیس - نسبت باین پیشنهاد مذاکرات کافی است یا نه؟ (جمعی اظهار نمودند کافی است) (پیشنهاد آقای کلزونی شرح ذیل قرائت شد) مقام مقدس مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه بنده پیشنهاد میکنم که پیشنهاد آقای تدین ارجاع بشعبه مذکوره در ماده ۱۲ شده باشد.

رئیس - رأی میگیریم باین چیزی که قرائت شد. آقایانیکه پیشنهاد را خارج از موضوع بحث میدانم رئیس - آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد این ترتیب برای هیئت رئیسه سابقه باشد یا نه؟ چیزی که برخلاف يك ماده است رأی داده شد رسم این را سابقه میگذاریم مگر بعدها این را تغییر بدهند. (بعضی از نمایندگان - صحیح است) (پیشنهاد دیگری شرح ذیل قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی اعضاء کنندگان ذیل پیشنهاد میکنم برای تکمیل اصلاح نظامنامه داخلی مجلس که در دوره چهارم توسط هیئت محترم رئیسه بر حسب رأی مجلس بعمل آمده کمیسینی مرکب از شش نفر از شعبات انتخاب شده و هر چه زودتر نتیجه مطالعات خود را بمجلس پیشنهاد نمایند. رئیس - ارجاع میشود به کمیسیون مبتکرات. آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - اصلاً مجلس تا وقتیکه يك راپورتی از طرف شعب یا کمیسیونها نداشته باشد مذاکرات ابتدائی بموجب نظامنامه که ما داریم چندان معنی ندارد و ما از شدت بیکاری پرداخته ایم بمسائل علمی که مفهزم این ماده چیست و چند جلسه وقتان را صرف این مسئله کردیم در صورتیکه جلسات مجلس مانع از تشکیل کمیسیونها است

رئیس - رأی میگیریم باین چیزی که قرائت شد. آقایانیکه پیشنهاد را خارج از موضوع بحث میدانم رئیس - آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد این ترتیب برای هیئت رئیسه سابقه باشد یا نه؟ چیزی که برخلاف يك ماده است رأی داده شد رسم این را سابقه میگذاریم مگر بعدها این را تغییر بدهند. (بعضی از نمایندگان - صحیح است) (پیشنهاد دیگری شرح ذیل قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی اعضاء کنندگان ذیل پیشنهاد میکنم برای تکمیل اصلاح نظامنامه داخلی مجلس که در دوره چهارم توسط هیئت محترم رئیسه بر حسب رأی مجلس بعمل آمده کمیسینی مرکب از شش نفر از شعبات انتخاب شده و هر چه زودتر نتیجه مطالعات خود را بمجلس پیشنهاد نمایند. رئیس - ارجاع میشود به کمیسیون مبتکرات. آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - اصلاً مجلس تا وقتیکه

رئیس - رأی میگیریم باین چیزی که قرائت شد. آقایانیکه پیشنهاد را خارج از موضوع بحث میدانم رئیس - آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد این ترتیب برای هیئت رئیسه سابقه باشد یا نه؟ چیزی که برخلاف يك ماده است رأی داده شد رسم این را سابقه میگذاریم مگر بعدها این را تغییر بدهند. (بعضی از نمایندگان - صحیح است) (پیشنهاد دیگری شرح ذیل قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی اعضاء کنندگان ذیل پیشنهاد میکنم برای تکمیل اصلاح نظامنامه داخلی مجلس که در دوره چهارم توسط هیئت محترم رئیسه بر حسب رأی مجلس بعمل آمده کمیسینی مرکب از شش نفر از شعبات انتخاب شده و هر چه زودتر نتیجه مطالعات خود را بمجلس پیشنهاد نمایند. رئیس - ارجاع میشود به کمیسیون مبتکرات. آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - اصلاً مجلس تا وقتیکه

رئیس - رأی میگیریم باین چیزی که قرائت شد. آقایانیکه پیشنهاد را خارج از موضوع بحث میدانم رئیس - آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد این ترتیب برای هیئت رئیسه سابقه باشد یا نه؟ چیزی که برخلاف يك ماده است رأی داده شد رسم این را سابقه میگذاریم مگر بعدها این را تغییر بدهند. (بعضی از نمایندگان - صحیح است) (پیشنهاد دیگری شرح ذیل قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی اعضاء کنندگان ذیل پیشنهاد میکنم برای تکمیل اصلاح نظامنامه داخلی مجلس که در دوره چهارم توسط هیئت محترم رئیسه بر حسب رأی مجلس بعمل آمده کمیسینی مرکب از شش نفر از شعبات انتخاب شده و هر چه زودتر نتیجه مطالعات خود را بمجلس پیشنهاد نمایند. رئیس - ارجاع میشود به کمیسیون مبتکرات. آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - اصلاً مجلس تا وقتیکه

رئیس - رأی میگیریم باین چیزی که قرائت شد. آقایانیکه پیشنهاد را خارج از موضوع بحث میدانم رئیس - آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد این ترتیب برای هیئت رئیسه سابقه باشد یا نه؟ چیزی که برخلاف يك ماده است رأی داده شد رسم این را سابقه میگذاریم مگر بعدها این را تغییر بدهند. (بعضی از نمایندگان - صحیح است) (پیشنهاد دیگری شرح ذیل قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی اعضاء کنندگان ذیل پیشنهاد میکنم برای تکمیل اصلاح نظامنامه داخلی مجلس که در دوره چهارم توسط هیئت محترم رئیسه بر حسب رأی مجلس بعمل آمده کمیسینی مرکب از شش نفر از شعبات انتخاب شده و هر چه زودتر نتیجه مطالعات خود را بمجلس پیشنهاد نمایند. رئیس - ارجاع میشود به کمیسیون مبتکرات. آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - اصلاً مجلس تا وقتیکه

رئیس - رأی میگیریم باین چیزی که قرائت شد. آقایانیکه پیشنهاد را خارج از موضوع بحث میدانم رئیس - آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد این ترتیب برای هیئت رئیسه سابقه باشد یا نه؟ چیزی که برخلاف يك ماده است رأی داده شد رسم این را سابقه میگذاریم مگر بعدها این را تغییر بدهند. (بعضی از نمایندگان - صحیح است) (پیشنهاد دیگری شرح ذیل قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی اعضاء کنندگان ذیل پیشنهاد میکنم برای تکمیل اصلاح نظامنامه داخلی مجلس که در دوره چهارم توسط هیئت محترم رئیسه بر حسب رأی مجلس بعمل آمده کمیسینی مرکب از شش نفر از شعبات انتخاب شده و هر چه زودتر نتیجه مطالعات خود را بمجلس پیشنهاد نمایند. رئیس - ارجاع میشود به کمیسیون مبتکرات. آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - اصلاً مجلس تا وقتیکه

رئیس - رأی میگیریم باین چیزی که قرائت شد. آقایانیکه پیشنهاد را خارج از موضوع بحث میدانم رئیس - آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد این ترتیب برای هیئت رئیسه سابقه باشد یا نه؟ چیزی که برخلاف يك ماده است رأی داده شد رسم این را سابقه میگذاریم مگر بعدها این را تغییر بدهند. (بعضی از نمایندگان - صحیح است) (پیشنهاد دیگری شرح ذیل قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی اعضاء کنندگان ذیل پیشنهاد میکنم برای تکمیل اصلاح نظامنامه داخلی مجلس که در دوره چهارم توسط هیئت محترم رئیسه بر حسب رأی مجلس بعمل آمده کمیسینی مرکب از شش نفر از شعبات انتخاب شده و هر چه زودتر نتیجه مطالعات خود را بمجلس پیشنهاد نمایند. رئیس - ارجاع میشود به کمیسیون مبتکرات. آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - اصلاً مجلس تا وقتیکه

رئیس - رأی میگیریم باین چیزی که قرائت شد. آقایانیکه پیشنهاد را خارج از موضوع بحث میدانم رئیس - آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد این ترتیب برای هیئت رئیسه سابقه باشد یا نه؟ چیزی که برخلاف يك ماده است رأی داده شد رسم این را سابقه میگذاریم مگر بعدها این را تغییر بدهند. (بعضی از نمایندگان - صحیح است) (پیشنهاد دیگری شرح ذیل قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی اعضاء کنندگان ذیل پیشنهاد میکنم برای تکمیل اصلاح نظامنامه داخلی مجلس که در دوره چهارم توسط هیئت محترم رئیسه بر حسب رأی مجلس بعمل آمده کمیسینی مرکب از شش نفر از شعبات انتخاب شده و هر چه زودتر نتیجه مطالعات خود را بمجلس پیشنهاد نمایند. رئیس - ارجاع میشود به کمیسیون مبتکرات. آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - اصلاً مجلس تا وقتیکه

که زودتر بمجلس بیاید که دیگر در هر یک از مواد جداگانه مباحثات نشود اگر صلاح بداند تا ریابودتی از کمیسیونهای مربوطه بیرون نیامده بمقیده من خوبست جلسه علنی تعطیل باشد و آن ساعاتی که مجلس تشکیل میشود خوبست بپردازیم به امر لفظ و سایر مسائل تا در این بین کاری برای مجلس تهیه بشود و الا وقتی مجلس کار ندارد مشغول همین مباحثات می شود و از کارهای دیگر هم باز میماند.

(شرحی از طرف آقای میرزا یزدان الله خان بمضمون ذیل قرائت شد)

دوم جوزا .
مقام متین ریاست محترم مجلس مقدس شورا دامت شوکته برای آبادی چمن کمال آباد پیشنهادهی تقدیم نموده مستعدی است در صورت صلاح مقرر شود بکمیسیون مبتکرات که رسیدگی نمایند بلکه زارمین از مرض مالاریا مستخلص شده بعدها تلف نشوند بعلاوه عایداتی هم از برای دولت فراهم گردد .
(اصل پیشنهاد بمضمون ذیل قرائت شد)

چون زه باطلاق وسبام آب را که چمن کمال آباد واقع در سواج بلاغ مقداری اراضی را فاسد و بی ثمر گذارده و از طرفی هم تولید مالاریا نموده که همه ساله جمعی از کارگران قراه مجاوره آن بلوک را مبتلا به تب و نوبه کرده و تلف میکنند و با از کار کردن باز میبارد وقتی که با توجه نظر مشاهده شود لطمه و خسارت بزرگی بملت و مملکت وارد میشود در صورتیکه دولت میتواند با بستن زار تومانی این لطمه و خسارت را موقوف نماید بعلاوه همه ساله مرتباً عایدات مسلمی برای مملکت فراهم سازد باین ترتیب آبهای را که چمن رازه کش قرار داده آنها را بروآباد برساند و آن قریه که بهترین قراه خالصه شهریار است آباد کند و مقدار آبی که هزاران زحمت در کرج چهار فرسخ راه طی کرده از تصرف هوا و بعد مسافت تقریباً مختصری بروآباد میرسد و در یک فرسخی کرج بهمان اراضی خشک شده چمن کمال آباد مصرف کرده و میکند رهیتی ساخته استفاده کلی حاصل نماید.

این است این بنده دوماده ذیل را برای خدمت بمملکت تقدیم میدارد .

۱- دولت بدون فوت وقت بشکایتین چمن کمال آباد اقدام نموده علاوه از قطع مرض مالاریا و جلوگیری از تلفات رمایا نسبتاً عایداتی مهیا خواهد کرد که اقل پنج مسواری خرج بیشتر از این داشته باشد .

۲- در صورت عدم توجه بماده اولیه مانع ضرری ندارد که دولت اجازه بدهد اهالی بخرج خود چمن را خشکانند به ملکیت منصرف شوند و هر مقدار آبی که تهیه نموده و بقریه مروآباد میرسانند در در عوض همان مقدار آب از کرج به آنها

داده شود در اینصورت دوعشر از عایدات چمن را حاضرند بدولت بپردازند و با آنکه بطور منظمی بیکهزار تومان نقد بمذاصدور اجازه وبعد از پنجسال سالی بیکهزار تومان هم ساله بعنوان مالیات بدولت تحویل می نمایند .
بدالله نظامی است .

رئیس - ارجاع میشود به کمیسیون مبتکرات .

گویا آقای سردار معظم ایراد میکنند که آن مطلبی که راجع بنظامنامه بود باینست برود بکمیسیون مبتکرات .
بفرمائید بکجا باید برود ؟

سردار معظم خراسانی - ارجاع به کمیسیون مبتکرات مطابق ماده ۳۳ فقط مربوط است بطرحی که از طرف نمایندگان پیشنهاد میشود مطالبی که مطابق نظامنامه داخلی مجلس بمجلس می آید بر سه قسم نه بر دو قسم اول است لایحه است طرح است تکلیف لایحه معین است بکمیسیون مبتکرات نمیرود مستقیماً مربوط است بکمیسیونهای موجوده و با اگر مطلب خاصی باشد رجوع میشود بشعب که در آنجا کمیسیون خاصی برایش معین شود یکی هم طرح است و نظامنامه شرايطی برایش معین کرده است مثل همین که آقای میرزا یزدان الله خان پیشنهاد کردند که باید برود بکمیسیون مبتکرات پس از آنکه اساساً قابل توجه بودنش تصویب شد آنوقت مراجعه میشود بکمیسیون مربوطه و سایر مسائلی که در مجلس مذاکره میشود در تحت عنوان مطلب خواهد بود .

نظامنامه برای اینکار کمیسیون مبتکرات را واجب ندانسته و پیش بینی نکرده است که این قبیل مسائل باید در کمیسیون مبتکرات حل شود اگر ما بخواهیم يك راهی پیدا کنیم و بگوئیم در اصل مطلب بایستی دقت و مذاکره شود با ما باید بگوئیم که مطابق ماده ۱۲ بشعب رجوع بشود یا در خود مجلس

مثلاً امروز این پیشنهاد داده شده در جلسه دیگر جزو دستور شده و در این خصوص مذاکره بعمل آمد و این در هر صورت پیشنهادی است که مستلزم يك کمیسیون شش نفری است

برای تجدید نظر در نظامنامه داخلی بای نعو کان بکمیسیون مبتکرات مربوط نیست زیرا نه لایحه است و نه طرح

رئیس - پس باید برود به شعبات اختلافی نیست ؟
(گفته شد خیر)

رئیس نظامنامه مراجعه میشود بشعبات آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سردار معظم طرح قانونی با کثرت وقت عده امضاء کنندگان معلوم نمیشود طرح قانونی شرايط دارد و باید مقدمه داشته باشد طرح قانونی این است والا يك مطلب خیلی مختصری را ممکن است تمام مجلس امضاء کنند پس طرح قانونی با کثرت وقت امضاء مدخلیت ندارد که يك مطلب عادی را بلايحه قانونی یا بطرح تبدیل نماید و تصور میکنم مراجعه بماده ۳۳ نظامنامه خاطر شاهرزاده را متوجه باین مطلب خواهد کرد که عده امضاء اهمیتی ندارد و با هم تکرار می کنم که چون این مطلب طرح قانونی نیست و چون ارجاع بکمیسیون مبتکرات مطابق ماده ۳۳ و ۳۴ و ۳۵ و ۳۶ نظامنامه مربوط است منحصراً بطرح قانونی لهذا اگر ما بخواهیم مطابق نظامنامه عمل کنیم لزوم عدم لزوم انتخاب این کمیسیون برای تجدید نظر در نظامنامه داخلی باید مطابق ماده دوازده باشد و باید برود به شعبه زیرا این مطلب است و مطابق ماده ۱۲ باید مراجعه بشود به شعبه

رئیس - اینجا اشتباهی نشود مقصود از این که گفته شود برود به کمیسیون مبتکرات این نبود که خود کمیسیون مبتکرات نظامنامه را اصلاح بکنند غرض این بود که باید باین کمیسویی با محل دیگری بگویند که اقتضا دارد نظامنامه را تفسیر کنند یا نه؟ باین لحاظ گفته شد که این پیشنهاد برود به کمیسیون مبتکرات و به بینند قابل توجه هست یا نه حالا میفرمائید بکمیسیون مبتکرات نرود به شعبات مراجعه می شود در ضمن هم حکم کرده اند که بایستی نظامنامه تغییر کند در ضمن همچورائی هم داده شده است .

آقای سردار معظم (اجازه)
سردار معظم اولاً در مطلب مخصوص لزوم تغییر نظامنامه داخلی رأی داده شده است یعنی مجلس چهارم این رأی را داده تصویب کرده است که اساساً باید در نظامنامه داخلی مجلس تجدید نظر بشود پس بنابراین رأی مجلس چهارم گانه آنقدر باید اعتبار داشته باشد که بتواند قائم مقام رأی کمیسیون مبتکرات بشود پس بنا براین اصل چون مجلس چهارم رأی داده است بنده هیچ محتاج نمی بینم که به کمیسیون مبتکرات برود و بایستی به شعبه برود و معتمد که مجلس پنجم تشکیل نماید اقدامات مجلس چهارم را چون کار مهمی ندارد فقط باید يك کمیسیون و مخبری انتخاب بشود و نتیجه مطالعات و نظریات دوره چهارم را روی کاغذ آورده و امضاء نموده و تقدیم مجلس بکنند حالا اگر ما بخواهیم در ظاهر نظامنامه جمودت بکنیم و بگوئیم باید بکجا برود باید برود بشعبه چرا برای اینکه مطلبی است که یک نفر نمابند پیشنهاد و درخواست کرده و چون در خود مجلس بقابل توجه بودن آن نمی شود مذاکره کرد و کمیسیون مبتکرات هم در اینجا

بعضی از نمایندگان - صحیح است حائری زاده - بنده سؤال داشتم از وزارت مالیه اجازه میفرمائید؟
رئیس - بفرمائید .

حائری زاده - چون بعضی از اصول قانون اساسی عمل در این مملکت کم کم دارد فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

بلان قنات که دارای دوهزار شریک است فرضاً ۲ هزار تومان مالیات او است ۱۰ ساعت آتش فلان میزان مالیات دارد و فلان قریه فلان مقدار مالیات دارد صورت جزش هم معلوم است نقاطی هم که خرابی داشته يك تحقیقاتی برای آنها قائل شده اند آنها هم معلوم است معقول نیست که دولت بعنوان مخارج باشری که می رود پول جمع کند از رعیت پولی بگیرد بدون اجازه مجلس شورای ملی چون این يك قسم مالیات است سال قبل هم گرفته شده است اگر چه بنده ام از طرف وزارت مالیه غدغن شده که امسال نگیرند ولی آن پولی را که سال گذشته گرفته اند باید از بابت مالیات سنه حاضره کسر بگذارند که دیگر باشرین و پیشکاران و امانه مالیه و مأمورین ولایات پیش از آنکه قانونی از مجلس بگذرد به خیال خودشان يك تعمیلاتی ب مردم نمایند و امباب زحمت نشوند این را می خواستم سؤال کنم که آیا اقدامی در این خصوص شده که این پولی را که در سال گرفته اند بآنها رد نمایند یا بحساب مالیات سال جدیدشان بیاورند یا خیر .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

رئیس آقای دست غیب (اجازه)
دست غیب بنده دوسؤال یکی از آقای وزیر داخله و یکی از وزیر فواید عامه داشته مستدعیم بفرمائید بیانش جواب بدهند .

رئیس - اطلاع داده خواهد شد .
آقای غلامحسین میرزا (اجازه)
غلامحسین میرزا - سؤالی چندی قبل از آقای وزیر عدلیه کرده بودم اگر حاضرند برای جواب عرض کنم .

رئیس (خطاب بوزیر عدلیه حاضرید؟)
وزیر عدلیه بللی
رئیس - (خطاب به شاهزاده غلامحسین میرزا) بفرمائید .

غلامحسین میرزا - چندی قبل رئیس ملزومات وزارت مالیه را بجزم اختلاس به عدلیه جلب کرده اند نظر باینکه این شخص يك ضرر های عمده وارد آورده است و تقریباً دولت هزار تومان ضرر زده است می خواستم ببینم آیا اقداماتی در این باب شده و منتج بنتیجه شده است یا نه؟
وزیر عدلیه مراجع برئیس ملزومات وزارت مالیه يك شهرت هائی پیدا شده بودو بعدم وزارت عدلیه راجع به ملزومات خودش يك سوء ظن هائی پیدا کرد بعد مستنطق او را جلب و مشغول تحقیقات شده اند چون مسئله قدری اهمیت پیدا کرد هنوز در دست مستنطق با تمام نرسیده است پس از اینکه مستنطق اقدامات خودش را کرد و اطلاعات خود را تکمیل نمود آنوقت نتیجه را به مجلس عرض خواهم کرد .

رئیس آقای دست غیب (اجازه)
دست غیب بنده دوسؤال یکی از آقای وزیر داخله و یکی از وزیر فواید عامه داشته مستدعیم بفرمائید بیانش جواب بدهند .

رئیس - اطلاع داده خواهد شد .
آقای غلامحسین میرزا (اجازه)
غلامحسین میرزا - سؤالی چندی قبل از آقای وزیر عدلیه کرده بودم اگر حاضرند برای جواب عرض کنم .

رئیس (خطاب بوزیر عدلیه حاضرید؟)
وزیر عدلیه بللی
رئیس - (خطاب به شاهزاده غلامحسین میرزا) بفرمائید .

غلامحسین میرزا - چندی قبل رئیس ملزومات وزارت مالیه را بجزم اختلاس به عدلیه جلب کرده اند نظر باینکه این شخص يك ضرر های عمده وارد آورده است و تقریباً دولت هزار تومان ضرر زده است می خواستم ببینم آیا اقداماتی در این باب شده و منتج بنتیجه شده است یا نه؟
وزیر عدلیه مراجع برئیس ملزومات وزارت مالیه يك شهرت هائی پیدا شده بودو بعدم وزارت عدلیه راجع به ملزومات خودش يك سوء ظن هائی پیدا کرد بعد مستنطق او را جلب و مشغول تحقیقات شده اند چون مسئله قدری اهمیت پیدا کرد هنوز در دست مستنطق با تمام نرسیده است پس از اینکه مستنطق اقدامات خودش را کرد و اطلاعات خود را تکمیل نمود آنوقت نتیجه را به مجلس عرض خواهم کرد .

رئیس - اطلاع داده خواهد شد .
آقای غلامحسین میرزا (اجازه)
غلامحسین میرزا - سؤالی چندی قبل از آقای وزیر عدلیه کرده بودم اگر حاضرند برای جواب عرض کنم .

رئیس (خطاب بوزیر عدلیه حاضرید؟)
وزیر عدلیه بللی
رئیس - (خطاب به شاهزاده غلامحسین میرزا) بفرمائید .

غلامحسین میرزا - چندی قبل رئیس ملزومات وزارت مالیه را بجزم اختلاس به عدلیه جلب کرده اند نظر باینکه این شخص يك ضرر های عمده وارد آورده است و تقریباً دولت هزار تومان ضرر زده است می خواستم ببینم آیا اقداماتی در این باب شده و منتج بنتیجه شده است یا نه؟
وزیر عدلیه مراجع برئیس ملزومات وزارت مالیه يك شهرت هائی پیدا شده بودو بعدم وزارت عدلیه راجع به ملزومات خودش يك سوء ظن هائی پیدا کرد بعد مستنطق او را جلب و مشغول تحقیقات شده اند چون مسئله قدری اهمیت پیدا کرد هنوز در دست مستنطق با تمام نرسیده است پس از اینکه مستنطق اقدامات خودش را کرد و اطلاعات خود را تکمیل نمود آنوقت نتیجه را به مجلس عرض خواهم کرد .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

وزیر مالیه - مطابق طوماری که در سنه ۱۳۲۲ از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مخارج جمع آوری مالیات بزد بعهده اهالی محل است و باین ترتیب فراموش میشود اول این را قرائت میکنم بعد سؤال خود را در خصوص مالیه میکنم هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون این اصل ۹۴ است . اصل ۹۶ میزان مالیات راه سه ساله بمجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود . اصل ۹۹ غیر از موافقی که قانون صراحتاً مستثنی می دارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمی شود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی . در این موضوع اصول هدیده هست .

نیست اینها مأموریت دارند و آقایان هم دادند بعد وقتی که بلیط را آورد همین آقای امین الشریعه که حاضراند با آن مأمور مباحثه میکردند زیرا تمیر نداشت و باین ترتیب ممکن است در عرض یازده تا بیست و چهار نفر مسافر یک سوار و یک اسب بنویسد و هیچ تفتیشی هم نیست بر فرض چهار فرسخی تهران را بشود تفتیش کرد راه دور را که بهیچوجه نمی شود تفتیش کرد این است که بنده از وزارت مالیه خواهش دارم در این باب یک توجه بیشتری بکنند و اگر حقیقتاً دولت لازم میدانند از این حیث یک عایداتی بر عایدات دولت افزوده بشود خوب است بایک طرز صحیح یک لویجی بنویسند و به مجلس پیشنهاد کنند راهها را هم که عرض کردم از اصفهان باینجا از یک دستگاه متلابیست تومان بگیرند و اگر یک مسافر هم بخواهد حرکت کند اقل باید پنجاه تومان بدهد تا او را از گل خارج کنند چنانچه در نفر از نمایندگان اصفهان تا اینجا پنجاه و دو تومان پول دادند که آنها را از کل نجات دادند. این یک سؤال بنده بود سؤال دیگر بنده که خود آقای وزیر مالیه بهتر از من می دانند این است که در وزارت مالیه یکمده زیادی منتظر خدمت هست و علاوه بر اینکه خود وزارت مالیه یکمده منتظر خدمتی دارد و یکمده زیادی هم در سایر وزارتخانهها هست در اول هذمه است یکمده از اعضاء وزارت مالیه جزء منتظرین خدمت شدند در صورتیکه هیچ ایرادی بآنها نبوده و نمیشد بگوئی که آنها خدای نخواستہ برخلاف صحت عملی کرده باشند فقط بنام تقلیل بودجه آنها را خارج کردید در صورتیکه بنده بودجه را که می بینیم ابداً تقلیل پیدا نکرده است بلکه مدلل میدانم بودجه وزارت مالیه متجاوز از یک میلیون اضافه بر سابق است زیرا اگر بر خرج سیصد و چهل و دو هزار تومان اضافه شده در عرض از جمع هم هفتصد و چهل و پنج هزار تومان موضوع میشود پس چه فرق میکند؟ آنوقت در مقابل از سال گذشته در وزارت مالیه یکمده را آمده اند کثرت کرده اند در صورتیکه این کثرتها اساسی نداشته بلی اگر راجع بمتخصصین فنی بود و به مجلس می آوردند بنده هم تصدیق میکردم ولی کاغذ و پاکت خریدن هیچ متخصص لازم ندارد در صورتیکه خود وزارت مالیه اعضاء صحیح العمل دارد که بتوانند از هذمه انجام این قبیل امورات بر آید و اگر این اصل نباید اجراء بشود این قانون استخدام حالیه (که بنده از اول مخالف با او بودم حالا کاری بآن ندارم) ممکن نیست مصون از تعرض بماند برای اینکه دارد یک نفر را منتظر خدمت کند و یک نفر را کثرت بکند و این موضوع کثرت هیچ معلوم نیست که بچه نحو است یک نفر را می آورند بدون هیچ علتی در صورتیکه یک

روز در هیچ يك از ادارات سابقه نداشته می آورند با ماهی دوست تومان آنجا کثرت می کنند و یک نفر دیگر که ماهی سی تومان حقوق داشته و بعد از نود و نه داخل شده چون مایل بوده اند او باند او را با ماهی صد و چهل و شش تومان کثرت میکنند و حقوق باو میدهند خواستم استدعا بکنم که اگر این مسئله فلسفه دارد بیان بفرمایند.

وزیر مالیه - در قسمت اول سؤال حضرت والا آقای سالار لشکر جواب سؤال اول را که عرض کردم اماراجع باینکه بایستی برای باجهای راهها یک لویجی تهیه و تقدیم مجلس شود خود وزارت مالیه هم در صحنه است که لویجی تهیه کند اما در موضوع مستخدمین کثرتانی وزارت مالیه....

مدرس - نواقل.

وزیر مالیه - در موضوع نواقلی که در بعضی جاها گرفته میشود بنده اطلاع کاملی ندارم تحقیق میکنم اگر بود موقوف میشود در موضوع مستخدمین کثرتانی که وزارت مالیه هستند مطابق ماده ۲ کثرت دکتور میلسیو که دولت ایران اجرای آنرا متعهد شده است باید همیشه عده کافی با اختیار او بگذارند و این اشخاص بعنوان مترجمی استخدام شده اند خود بنده هم معتقد هستم که قدری زیاد روی شده است و باید تعدیل شود

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

آقای میرزا علی کازرونی - بنده سؤال مختصری از آقای وزیر مالیه دارم سؤال این بود که عبدالرضا خان که در دوره چهارم کثرتش بمجلس آمد و مجلس رد کرد حالا از قراریکه شنیده می شود رئیس یا معاون خزانه داری است سؤال میکنم از روی چه قاعده استخدام شده ؟

وزیر مالیه بطوریکه آقای کازرونی اظهار کردند عبدالرضا خان مستر رید تبه خارج است و چند مرتبه تقاضا کرده بود که تبه دولت ایران شود و با تبعیت او از طرف دولت رد شد و مالیه از طرف مستشار مالیه پیشنهاد شده که این شخص شانزده سال است در خدمت دولت ایران است و خدمات خوبی نسبت به دولت در مالیه ایراد کرده است و باید تبه نظری در کثرتش بشود ولی دولت تصویب نکرده است اگر چنانچه فعلاً در سر خدمت است بمسئولیت خود آقایان مستشارها است

کازرونی - آقای وزیر مالیه باید تصدیق بفرمائید که جواب ایشان نه تنها بنده بلکه هیچیک از آقایان را قانع نساخت

ما وزیر را می شناسیم و وزیر که در مقابل مجلس مقدس مسئول است باید جواب جواب مفتح بدهند در خصوص تبعیت این شخص که در مجلس شرحی اظهار کردند گمان می کنم فعلاً خارج از موضوع است و بر طبق اعتراف خودشان این شخص تبعه خارجه است و تا زمانیکه دولت ایران قبول نکرده است تابعیت این شخص را ما باید

معامله خارجی با این شخص بکنیم و هر وقت دولت تبعیت او را قبول کرد باز مطابق قانون استخدام بایستی با او معامله بشود در هر صورت چون کثرت نشده و الا در وزارت خانه است گمان می کنم خلاف صریح قانون است و وزارت جلیله مالیه در اسرع اوقات باید اقدامات لازمه در این باب بکند.

وزیر مالیه - عرض کردم در این مدتی که در سر خدمت بوده و باو حقوق داده نشده است بعد از آنکه تقاضای تابعیت ایران را کرد و قبول نشد من به دکتور میلسیو ابلاغ کردم که او را خارج کنند

سردار معظم - بنده اخطار دارم

رئیس - بفرمائید

سردار معظم - البته شاید مقصود آقای وزیر مالیه از ادای این عبارت که مسئولیت با مستشار است چیزی بوه است ۰۰۰۰

رئیس - این اخطار وارد نیست اگر اخطار نظامنامه دارید به بنده بفرمائید

سردار معظم - بنده اجازه میخواهم عرض کنم ۰ بنده عرض کردم اخطاری دارم عرض نکردم اخطار نظام نامه دارم

رئیس - بعد از این آقایان آقای سردار معظم (اجازه)

سردار معظم - از قرار معلوم در چهار پنجاهه اخیر عایدات پست و تلگراف اداره حمل و نقل دولتی قریب یک کرویر تومان نکث کرده است در حالیکه بعضی دلایل که حالا ذکرش را اینجا لازم نمیدانم باید عایداتش خیلی زیاد تر شده باشد عایدات پستی که نود هزار تومان بوده است به چهل و پنجهزار تومان رسیده است عایدات تلگرافی که نود الی صد و دو هزار تومان بود بشصت و پنج الی هفتاد هزار تومان رسیده عایدات حمل و نقل دولتی که قریب سی هزار تومان بود به هفت هزار تومان رسیده رو بهم رفته در عرض این پنجاهه یک کرویر نکث عمل پیدا کرده است و رئیس کل مالیه بر طبق راپرتی که در این او اخذ کرده می نویسد (که کسر عایدات پست و تلگراف بعلل خاصی بود) بنده می خواهم از آقای وزیر پست و تلگراف سؤال کنم که علت کسر این این یک کرویر در عرض این پنجاهه چه بوده است؟ و این عمل خاصی را که رئیس کل مالیه ذکر می کنند چه بوده است؟ معاون وزارت پست و تلگراف - بنده تصدیق می کنم که عایدات ادارات پست و تلگراف و حمل و نقل در پنج ماه اخیر خیلی کسر شده است و همانطوریکه فرمودند در ماههای حمل الی هفت در همان حدودی که فرمودند بوده است ۰ نود الی صد هزار تومان پست و تلگراف بیست و هفت و سی حمل و نقل - این مسئله دولت دارد یکی اینکه همیشه در ماههای آخر سال مخصوصاً

پست و حمل و نقل عایداتش نسبتاً کم بود برای زمستان و اسفند راهها و نبودن راهها و غیره ولی نه اینکه باین شدت برسد بلکه خصوصی اشکالاتی است که اداره راهها کل مالیه کرده است در پرداخت اجزای موقع پرداخت اضافه بار بموقع برای حمل تریاک مثلاً اگر وجه حمل تریاک را داد بودند عایدی زیادی برای دولت داشت مغارج حمل اضافه بار از قم به بوشهر را ندارند و برای هر خرواری که برای ماسی تومان خرج داشت و ندادند در نتیجه خرواری صد و پنجاه تومان هم از دست رفت وقتیکه خرواری تومان را ندادند ما هم قهرا صد و پنجاه تومان را نگر فتم و این یک خسارت بزرگی تولید کرد و بنده برای اینکه ثابت کنم این اشکالات را رئیس مالیه باعث شده است حاضر مقرر بفرمائید در کمیسیون بودجه حاضر شوند و بنده هم استادی که دارم در کمیسیون بودجه بیاورم تا معلوم شود که وزارت پست و تلگراف هیچ تصصیر ندارد سردار معظم - اینکه فرمودید در زمستان کسر می آید و تفاوت پیدا میکند امسال در زمستان یک چیز های فوق العاده هم داشت که اداره پست باید اضافه داشته باشد در هر صورت اگر کمیسیون بودجه قبول نماید و مجلس تصویب تصدیق بکند البته بنده هم قبول میکنم که در آنجا رسیدگی شود تا بعد معلوم شود که قصور از طرف کی بوده است.

رئیس - آقای حاج عز الممالک (اجازه)

حاج عز الممالک بنده مدتی است از آقای وزیر عدلیه سؤالی کرده بودم حالا تشریف آورده اند اگر چه موقع گذشته و قدری دیر شده است ولی برای اینکه نمایندگان محترم ذهنشان متوجه این موضوع بشود از آقای وزیر عدلیه سؤال می کنم موضوع محاکمه ارباب جمشید بکجا انجامید؟ و وزارت عدلیه موضوع را تعقیب می کند یا نه؟

وزیر عدلیه - بهمین ترتیب که آقایان البته شنیده اند و در جرگه هم خوانده اند یکموقعی ارباب جمشید عریضه توقف داده بمحکمه تجارت محکمه تجارت هم مجبور شد دفاتر و اسناد و دفتر تجارت راجع بچند ساله که ارباب جمشید داشت از او خواست و وزارت عدلیه رجوع کرد که رسیدگی کند وزارت عدلیه هم شروع کرد بتحقیقات و رسیدگی در این دفاتری که مال چند سال قبل بود یک ارقامی با سامی یک اشخاص نوشته شده بود محکمه تجارت چون

خودش نمی توانست تعقیب کند رجوع کرد بمسئول و عجلاته مستنطق مشغول و تحقیقات و تفتیشات است پس از آنکه مستنطق تحقیقات خودش را تکمیل کرد آنوقت نتیجه اطلاع داده میشود (پیشنهادی شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم مجلس ختم شده و هر گاه آقایان سؤالی داشته باشند برای جلسه آتی بگذارند.

(زمانندگان قریب باتفاق - صحیح است)

(یک نفر از نمایندگان - این پیشنهاد از طرف کی شده است)

رئیس - آقای میرزا شهاب پیشنهاد کرده اند

مدرس - پس بنده سؤالم بماند به اول جلسه آتی

حاج عز الممالک - گمان میکنم بنده و سایر آقایان بلکه اغلب خوش حال خواهند شد که وزارت عدلیه این موضوع را کاملاً تعقیب کند که اگر اشخاص مورد سوء ظن باشند تعقیب شوند

سردار معظم بدون اعمال غرض رئیس - پس بقیه سؤالات میماند برای جلسه بعد ؟

وزیر عدلیه - اعمال وزارت عدلیه تماش از روی دفاتر و دوسیه ها است و هیچ وقت نمی تواند طرف سوء ظن واقع بشود که اعمال فرضی شده باشد یا بعد بشود و دفاتر تمام حاضر و موجود است استنطاقاتی هم که شده تمام دوسیه منظم دارد و اگر حقیقتاً اشخاصی در این جاها سوء ظن دارند بخوبی میتوانند مراجعه کنند و ممکن است دوسه نفر از آقایان نمایندگان رسیده گی فرمایند آنوقت به مجلس بهتر کشف خواهد شد تا اینکه وزارت عدلیه تحقیق نماید

رئیس - دو فقره مطلب رجوع شد به شعب برای تشکیل شعب آقایان امروز تشریف می آورند یا روز شنبه؟

(بعضی از نمایندگان شنبه جمعی دیگر یکشنبه)

رئیس - روز شنبه صبح یک مطلبی بود راجع بسوابق مجلس مراجعه شد بشعب دیگری راجع بنظامنامه

سردار معظم - خوب است شعب روز یکشنبه منعقد بشوند

رئیس - میفرمائید روز یکشنبه؟

سردار معظم - بلی نظر باینکه بنده تصور میکنم اگر رئیس مجلس تصویب بفرمایند که جلسه یک هفته بعد موقوف شود بهتر است زیرا ادامه این مذاکرات خصوصی و انعقاد جلسات بی دستور چندان مستحسن

و مطلوب نیست عقیده بنده این است که مقرر فرمائید پنجشنبه آتی جلسه بشود و شعب روز شنبه صبح با عصر منعقد بشود که برای جلسه آتی که پنجشنبه خواهد بود مطالب مرجوعه را تهیه کرده و بتوانند تقدیم مجلس بکنند

رئیس - خوب در تأخیر جلسه آتی گویا کسی نسبت بروز پنجشنبه مخالف نباشد

نسبت بروز جلسه کسی مخالف است یا نه؟ (گفته شد خیر)

رئیس - بسیار خوب پس برای شعب آقایان روز یکشنبه تشریف بیاورند و برای جلسه آتی روز پنجشنبه دستور جلسه روز پنجشنبه اولاً دو فقره اعتبارنامه یکی راجع با آقای دشتی و یکی هم راجع با آقای شیخ الرئیس یکی هم مطلبی که آقای سردار معظم پیشنهاد کرده اند راجع بانشار مذاکرات مجلس تشکیل شعب هم روز یکشنبه صبح سه ساعت قبل از ظهر

(مجلس يك ساعت و ربع بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی مؤتمن الملك جلسه ۲۳

صورت مشروح مجلس

یوم پنجشنبه ۲۳ شوال

۱۳۴۲ مطابق نهم

برج جوزا ۱۳۰۳

(مجلس سه ساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید)

(صورت مجلس پنجشنبه دوم جوزا آقای آقامیرزا شهاب الدین قرائت نمودند)

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بعد از تصویب صورت جلسه عرضی دارم

رئیس - نسبت بصورت جلسه نظری نیست ؟

(گفته شد خیر)

رئیس - نسبت بانتخابات کمیسیونها نتیجه که حاصل شده عرض میکنم کمیسیون نظام آقای دبیر اعظم با کثرت تام آقایان قائم مقام ۰ مقوم الملك ۰ نظام التولیه روحی ۰ اخگر ۰ سالار اشکر با کثرت نسبی کمیسیون داخله آقای میرزا شهاب الدین آقای معظم السلطان ۰ آقای ایزدی ۰ آقای ملک التجار ۰ آقای وحید الدوله ۰ آقای سر کشیک زاده ۰ آقای میرزا سید سید حسن کاشانی ۰ آقای شیروانی کمیسیون داخله را بار عرض میکنم اشتباه شده است آقای آقا میرزا شهاب آقای یاسانی ۰ آقای معظم السلطان ۰ آقای ملک التجار ۰ آقای ایزدی ۰ آقای کاشانی ۰ آقای روحی